THE LIBRARY OF CONGRESS (GRATIS)
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, DC 20025 DM

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXXII Kaina 35 c. ANTRADIENIS — TUESDAY, RUGPJŪTIS — AUGUST 2, 1988 Nr. 149

„LKB Kronika, Nr. 75

Eina nuo 1972 metų
Perskaitęs duok kitam!
Jei gali, padaugink!

(Tęsinys)

Iš „Kronikos" archyvo

Baudžiamoji byla Nr. 15678

1923 m. generolas Ledochovskis išleido oficialų sprendimą, kad Lietuvą kontroliuoja vokiečiai jėzuitai kaip misijų šalį. Tame pačiame sprendime buvo parašyta, kad generolas išjungė mane iš Belgijos jėzuitų provincijos ir pervedė į vokiečių jėzuitų provinciją. Vokiečių provincijos provincijolas Bley atsiuntė vokiečių jėzuitą tėvą Kipą į Lietuvą atkurti čia Jėzuitų ordiną. Aš atvykau 1923 m., gegužės 23 d., o tėvas Kipas tų pačių metų liepos mėn. gale. Taip kartu su tėvu Kipu 1923 m. gale atkūrėme Jėzuitų ordiną. Lietuvoje — jo centras buvo Kaune. Iš karto centras vadinosi misijomis, 1924 metais — rezidencija, o nuo jėzuitų gimnazijos Kaune įkūrimo — kolegija. Iki 1929 m. Lietuvoje buvo tik viena jėzuitų bažnyčia Kaune. Joje dirbau tik aš. Tėvas Kipas buvo gimnazijos rektorius ir iki 1936 m. provincijolas. 1936 m., generolo Ledochovskio sprendimu, Lietuvos jėzuitai buvo išjungti iš vokiečių provincijos, sudaryta atskira provincija, aš paskirtas provincijolu, pareigas pradėjau eiti balandžio 21 d.

1940 m. Lietuvoje provincija turėjo 18 kunigų lietuvių ir vokiečių.

Užsienyje mokėsi dar kelios dešimtys lietuvių jėzuitų. Veikė trys bažnyčios: Kaune, Šiauliuose ir Pagryžuvyje.

Aš daug kartų prašiau generolo Ledochovskio,kad mane atleistų iš provincijolo pareigų. 1941 m. rugpjūčio mėn. provincijolo pareigas perdaviau mano rekomenduotam, naujai paskirtam provincijolui tėvui Gruodžiui.

(Bus daugiau)

Jordanas už Palestinos valstybę

Jeruzalė. — Praėjusį šeštadienį karalius Husseinas pasirašė dekretą, kuriuo sustabdomas Jordano parlamento Žemųjų rūmų veikimas, kuris rūpinosi palestiniečių reikalais Izraelio užimtoje teritorijoje, pranešė Jordano oficiali žinių agentūra.

Šiuo aktu Jordanas nutraukia ryšius su Vakarų Kranto sritimi, kurią Izraelis okupavo 1967 m. Karaliaus patvarkymas kelia Izraeliui daug naujų rūpesčių, nes Izraeliui paliko tik viena Palestiniečių Išlaisvinimo organizacija su kuria turėtų tartis Vakarų Kranto srities klausimu. Taip pat susidarė neaiški padėtis tiems 13,000 palestiniečių, kurie atlyginimus už savo darbą iki šiol gaudavo iš Jordano vyriausybės.

Izraelio kariai, Jordano pinigai

Šis Jordano karaliaus žygis apsunkina Amerikos pastangas suorganizuoti taikos derybas tarp arabų ir Izraelio. Jordano žinių agentūra praneša, kad karalius Husseinas sekmadienio vakare per televiziją pasakė kalbą jordaniečiams ir Vakarų Kranto gyventojams apie naują situaciją ir pasisakė už nepriklausomą Palestinos valstybę. Karalius pirmiau pranešė, kad yra nutraukiama 1.3 bil. dol. parama palestiniečiams. Po poros dienų atleido Žemųjų rūmų parlamentą. Nežiūrint, kad Izraelio kariuomenė tvarkė Vakarų Kranto reikalus, bet daug institucijų ir mokyklų buvo finansuojamos Jordano pinigais. Kai kurie šaltiniai skelbia, jog karalius Husseinas buvo nepatenkintas, kad Vakarų Kranto palestiniečiai šliejosi prie Arafato vadovaujamos organizacijos, o ne prie Jordano. Palestiniečiai sukilėliai sako, kad iš viso yra žuvę nuo Izraelio kareivių 209 arabai. Ryšiai tarp Jordano ir Palestiniečių Išlaisvinimo organizacijos buvo šaltoki. Nors Izraelis ir Jordanas neturi diplomatinių ryšių, bet reikalai buvo tvarkomi su kitų kraštų pagalba.

Ne Jordanas, bet palestiniečiai

Jordano Žemieji rūmai turėjo 60 narių, iš jų pusė buvo palestiniečiai iš Vakarų Kranto regiono. Kokia bus palestiniečių ateitis Izraelio okupuotoje srityje dabar niekas negali pasakyti. Izraelis laikė karalių Husseiną vieninteliu, su kuriuo galėtų tartis taikos klausimuose. Izraelio min. pirm. Shamir dar praėjusį ketvirtadienį kalbėjo, jog „palestiniečių arabai ir karalius Husseinas turėtų tartis su Izraeliu. Kito kelio nėra".

Praėjusį penktadienį PLO atstovas Tunise pasakė, jog būtų laimingas, jei galėtų palestiniečius pilnai atstovauti Vakarų Krante. Palestinos Akademijos sąjungos pirm. Mahdi Hadi pareiškė, kad Jordanas daugiau nebegali būti linksniuojamas kaip pasitarimų dalyvis. Dabar Izraelis turi priimti, kad ne Jordanas, bet palestiniečiai patys bus derybų partneriai.

Jordano karalius Husseinas

Gazos srityje yra taip pat Jordano finansuojamas Geradarystės fondas, iš kurio per paskutinius 16 mėnesių buvo išleista 9 mil. dolerių mokykloms ir sveikatos reikalams. Kadangi šie dalykai buvo pranešti šeštadienį, kada yra žydų šventa diena, nebuvo žinoma Izraelio vyriausybės reakcija.

Senato mažumos vado Bob Dole (stalo gale) įstaigoje įvyko strateginio pobūdžio pasitarimas karinio biudžeto reikalais. Gynybos sekretorius Frank Carlucci, trečias iš kairės, ir Saugumo tarybos viršininkas Colin Powell, trečias dešinėje puseje, tariasi su kitais senatoriais. Į kairę nuo Bob Dole matyti John McCain, Pete Wilson, Phil Gramm, Steven Symms, Strom Thurmond, Dan Quayle ir John Warner.

Reaganas reikalauja padėti Contras kovotojams

Dukakio — Bentseno problema

Washingtonas. Prezidentas Reaganas šeštadienį kreipėsi į Kongresą, prašydamas patvirtinti naują karinę ir humanitarinę paramą Nikaragvos Contras kariams, pažymėdamas, kad sen. Lloyd Bentsen iš Texas, Demokratų partijos viceprezidentinis kandidatas, yra už paramą Nikaragvos laisvės kovotojams. Šiuo tenka pastebėti, jog sen. Bentseno ir Demokratų partijos prezidentinio kandidato gub. M. Dukakio nuomonės tuo klausimu skiriasi.

Savo savaitinėje radijo kalboje jis pažymėjo didėjantį Kongreso narių tarpe nepasitenkinimą sandinistų vyriausybės veiksmais ir paprašė, kad Kongresas į tai atsižvelgtų kaip į ne partinį reikalą. Baltieji rūmai mano, jog 47 mil. dol. karinė ir humanitarinė parama turėtų susilaukti pritarimo. Senate tuo rūpinasi Senato mažumos vadas sen. Robert Dole. Atstovų rūmuose, kurie palaidojo praėjusį prezidento prašymą, šiuo metu yra daugiau vilties, kad kongresmenai pritars naujam prašymui.

Buvo „baisi klaida"

Reagano prašymas iškeltas tuo metu, kai Valstybės sekretorius George Shultzas susitinka vėl su Centro Amerikos užsienio reikalų ministeriais tartis taikos reikalais tame regione. Reaganas pasakė, jog jis nekaltina tų, kurie balsavo prieš karinę pagelbą Nikaragvos Contras kariams, bet jis tik priminė, kad tai buvo „baisi klaida", nes tai paskatino sandinistus dar didesnėm represijom Nikaragvos krašte, o taip pat nesitarti su Contras atstovais demokratijos įvedimo klausimu į marksistinę valstybę.

Prez. Reaganas, kad pasitarimai iširo, kaltina sandinistų slaptosios milicijos viršininką Tomas Borge, kuris yra pasižymėjęs komunistas, griežtas žmogaus teisių niekintojas, kurio įstaigoje vyksta tarptautinė prekyba narkotikais. Tai konstatavo speciali komisija, ištyrusi Managvoje paskutinių mėnesių veiklą. „Komunistų vadų ir Borges įsakymu, sandinistų policija ir slaptieji agentai brutaliai išvaikė taikingą trijų tūkstančių gyventojų demonstraciją. Opozicijos vadai vėl buvo sukišti į kalėjimą ir sumušti. Politinės ir religinės žmonių teisės vėl žiauriai pažeistos ir įvesti suvaržymai".

Dole vadovauja prašymui

Sen. Robert Dole įteikė Senatui prašymą skirti tuojau pat 27.14 mil. dol. humanitarinei pagalbai ir 20 mil. dol. ginklams, kurie turėtų būti išleisti rugsėjo mėnesį, jei abeji rūmai patvirtintų šį prašymą. Vasario mėnesį karinė parama laisvės kovotojams buvo atmesta. Baltieji rūmai paprašė, kad sen. Dole vadovautų šiai misijai.

Beveik metai praėjo kai Nikaragvos sandinistai sutiko su Gvatemala, Honduru, El Salvadoru, ir Costa Rica pasirašyti taikos įgyvendinimo planą ir įvykdyti galutines ginklų paliaubas, amnestiją politiniams kaliniams ir įvesti demokratiją. Visai nepadaryta pažangos, tik laikinai susitarta paliaubų reikalu. Pasitarimai nedavė jokių rezultatų ir sandinistai įsakė išvažiuoti Amerikos ambasadoriui.

Demokrato kandidato žvilgsnis

Demokratų kandidatas gub. Dukakis, sakydamas rinkimines kalbas Louisville mieste, Ky., tuo pačiu metu labai puolė prezidentą, kaltindamas jį už Administracijoje esančią žemo lygio etiką, kuri privedusi prie Irano-Contras aferos, Pentagono skandalo ir prie žemos moralės Teisingumo departamente. Klausiamas, ar asmeniškai Reaganas ir Bushas yra kalti už Pentagono įvykius, atsakė, stipriai puldamas dabartinę administraciją už žemo lygio etiką.

Susirūpino Kissingeris

Sekmadienį „Face the Nation" televizijos programoje buvęs Valstybės departamento sekretorius H. Kissinger, klausiamas apie Dukakio užsienio politiką, atsakė, jog jis yra labai susirūpinęs tuo klausimu, nes savo kalboje konvencijoje Dukakis tik bendrais bruožais palietė tą reikalą, bet, ką jis yra pasakęs prieš tai, nieko gero nežadama.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

— **Kauno** paveikslų galerijoje atidaryta akvarelės paroda. Lietuvos dailininkai įteikė apie 200 naujų kūrinių. Daugiausia darbų eksponuoja Vilniaus dailininkai Kazys Abramavičius, Ignas Budrys, Eduardas Urbonavičius. Kauną atstovauja su savo kūriniais Osvaldas Jablonskis, Algirdas Lukštas, Petras Stauskas. Dalyvauja ir jau gerai žinomi dailininkai Vincas Kisarauskas, Vytautas Šatas, Vytautas Tuleikis su savo darbais.

— **Gedimino kalno** papėdėje Žemutinės pilies srityje tęsiami tyrimo darbai. Dirbama atsargiai, nes reikia surinkti visą informaciją. Esama nemažai vertingų radinių. Po poros metų tebus galima pradėti pilies projektą, sako Paminklų konservavimo instituto direktorius architektas Aleksandras Lukšas. Mokslininkai nori atsakyti į daugelį klausimų apie buvusią anų laikų pilį, o ypač, ar bus galima atstatyti autentišką pilį, ar turės statyti tokią, kokia manoma, kad yra buvusi. Reikia ne tik archeologų, bet ir papildomų istorikų bei menotyrininkų tyrimų.

— **Vilniuje** pavergtos Lietuvos komunistų vadai R. Songaila, V. Beriozovas, J. Bernatavičius. L. Maksimovas, L. Šepetys, P. Šileikis, J. Šėrys, K. Zaleckas ir jų pavaduotojai, susirinkę prie Lenino paminklo, paminėjo prievarta lietuviams primestą Tarybų valdžios 48 metų sukaktį.

— **Žalgirio** mūšio 578 metines paminėjo jaunimas tarptautinėmis futbolo rungtynėmis Olštyne, Lenkijoje. Vilniaus žalgiriečiai laimėjo Griunvaldo taurę kaip geriausia turnyro komanda.

— **Vilniaus** kamerinis choras „Cantemus" Vengrijoje, Bartoko konkurse, laimėjo antrąją vietą. Konkurse gali dalyvauti tik mėgėjų chorai, kuriuos atrenka speciali muzikų komisija. Šiemet norėjo tame konkurse dalyvauti apie 150 chorų, tačiau tebuvo leista 60-čiai chorų atvykti į Debreceno miestą, kur vyko konkursas. „Cantemus" buvo vienas iš nedaugelio konkurso dalyvių, kartu su privalomais kūriniais dainavęs tik savo tautinių kompozitorių muziką. Rugpjūčio mėnesį „Cantemus" choras dalyvaus Taline ruošiamame pirmajame tarptautiniame chorų konkurse Sovietų Sąjungoje.

Gorbačiovas ragina partijos vadus

Greičiau vykdyti konferencijos nutarimus

Maskva. — Sovietų Sąjungos vadas M. Gorbačiovas praėjusį penktadienį įteikė Komunistų partijos centro komitetui planą, kaip ir kada turi būti vykdomos partijos konferencijoje priimtos rezoliucijos politinėje srityje. Gorbačiovas partijos komitetui pasakė: „Laikas mus verčia, draugai, veikti, ir tai turime pripažinti — dabar". Jis pasiūlė pradėti vykdyti nutartus pakeitimus — sumažinti partijos galią, atpalaiduojant jos kasdieninę kontrolę beveik visose sovietų gyvenimo srityse, pervesti tas teises respublikų vadovams, įsteigti dideles galias turinčią prezidentūrą ir pertvarkyti kriminalinį kodą, kad piliečiai turėų daugiau teisių.

Stipri opozicija

Jo kalbos tonas buvo toks, kuris aiškiai parodė, kad opozicija tiems pakeitimams dar yra didelė ir stipri. Gorbačiovas pakartojo, jog konferencijos delegatai entuziastiškai pritarė siūlomiems pasikeitimams. Tik maža dalis priekaištavo, kad perestroika dar nedavė vaisių. Gorbačiovas pasakė, jog panaudojims daugiau demokratinių būdų parenkant partijos pareigūnus slaptu balsavimu, turi būti pradėtas vykdyti šį rudenį, kada visur bus pravedami rinkimai ir įvedami nauji žmonės į vykdomąją valdžią.

Nauji rinkimai

Panašūs pakeitimai šioje sistemoje, išrenkant deputatus į vietines tarnybas, turi būti įteisinti Sovietų konstitucijoje ne vėliau kaip šiame lapkrityje. Pagal jo planą, naujos tarybos turi būti išrinktos kovo mėnesį ir pirmasis jų suvažiavimas vadinamas Liaudies deputatų kongresu, turi būti vienu mėnesiu vėliau. Kaip buvo konferencijoje priimta, tas Kongresas turės išrinkti prezidentą, kuris turės teisę nustatyti užsienio ir vidaus politiką. Prezidentu turėtų būti partijos vadas tai yra — Gorbačiovas.

Centro komitetas patvirtino Politbiuro pasiūlymus įsteigti komisiją, kuri, pagal konferencijos nutarimus, pasiūlytų vykdomų darbų planą. Tai komisijai vadovauja Gorbačiovas, kuris dabar ir įteikė nutarimams vykdyti planą.

Daugelis Gorbačiovo pasiūlymų nuo tada, kai buvo išrinktas 1985 m. vadovauti Sovietų Sąjungai, buvo atmesti arba užblokuoti biurokratų, kaip pavojingi sistemai. Pasitarimas penktadienį buvo vėl Gorbačiovo naujas planas išspręsti politiniam persiorganizavimui pačioje partijoje. Jis sako, kad atėjo laikas nedelsiant daryti pakeitimus. Toje dvasioje reikia spręsti ekonomines problemas, į tai įskaitant ir maisto bei namų trūkumą ir sveikatos reikalų problemas. Jis rekomendavo leisti žmonėms ilgalaikį žemės naudojimą kartu su industriniais padargais, nes tai turėtų atgaivinti ekonomiją.

Gorbačiovas yra pasakęs, kad Kinija ir Vengrija šiuo atžvilgiu galėtų būti geri pavyzdžiai Sovietų Sąjungai.

Pažadai tautybėms

Jis pasiūlė, kad būtų patenkinti tautybių reikalavimai — visoms penkiolikai respublikų duoti žymiai didesnes teises ekonominėje srityje. Šie reikalavimai buvo paskutiniu metu labai stipriai keliami Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, pastebi New York Times korespondentas Maskvoje. Gorbačiovas pasiūlė, kad tautybių kalbos būtų lygiateisiškai vartojamos su rusų kalba. Iki šiol rusų kalba buvo laikoma pagrindine kalba. Jis dar pasakė, prisimindamas armėnų reikalavimus, kad „nacionalistinės aistros padeda prieš perestroiką nusistačiusioms jėgoms".

Patvirtino 3 pasiūlymus

Oficiali sovietų žinių agentūra „Tassas" pranešė, jog Centro komitetas patvirtino tris pasiūlymus. Vienas jų yra partijos aparato perorganizavimas, antras — partijos rinkimų būdas ir trečias nutarimas yra pritarimas toms programoms, kurios buvo priimtos konferencijoje. Bet tie nutarimai nebuvo atspausdinti sovietų spaudoje, tad yra neaišku, kaip stipriai buvo pasisakyta už Gorbačiovo planų vykdymą. Spauda tik cituoja Gorbačiovo pasakymą, kad „labai svarbu pravesti partijos susirinkimus ir konferencijas demokratiškai ir atvirai ir išvengti slaptų organizavimosi atvejų", — taip jis kalbėjo Centro komiteto nariams.

Gražulis išvežtas į Mordoviją

Vilnius. — LIC praneša, kad liepos 22 d. Petras Gražulis buvo išvežtas iš Pravieniškių lagerio į Mordoviją. Tai buvo pasakyta kun. Kazimierui Gražuliui jam nuvykus į lagerį aplankyti kalinamą brolį.

Pravieniškių lagerio administracija atsisakė kun. Gražuliui paaiškinti, ar jo brolis buvo iš naujo teisiamas, taip pat nepasakė į kurį lagerį jį išvežė ir kodėl. Gražulio artimieji spėlioja, jog tai yra „paprasčiausias kerštas" už tai, kad Vakarai atsiliepė į Petro Gražulio pagalbos šauksmus.

Praėjusiais metais buvo panaikintas Mordovijos politinis lageris, kur kalėjo Vytautas Skuodis, kun. Sigitas Tamkevičius ir kiti sąžinės belaisviai, tačiau ten yra dar daug kriminalinių lagerių.

Petro Gražulio gynimo komitetas, reaguodamas į šią žinią, liepos 28 d. paskelbė kreipimąsi Petro Gražulio reikalu į TSRS generalinį prokurorą.

— **Algimantas Brazaitis** paskirtas vyriausiuoju valstybinių paslapčių spaudoje saugojimo valdybos viršininku.

KALENRORIUS

Rugpjūčio 2 d.: Euzebijus Teodota, Varpūnė, Tautgaudas, Guoda, Gustavas.

Rugpjūčio 3 d.: Nikodemas, Manigirdas, Lidija, Lengvinė, Augustė.

ORAS

Saulė teka 5:44, leidžiasi 8:09. Temperatūra dieną 100 l., naktį 80 l.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI. PAJĖGUMO UGDYMAS

KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

PENSININKO ŠIRDIES ARTERIJŲ PRISKRETIMAS (36)

Ketveriopai pasireiškiančią širdies arterijų sklerozę reikia paskirai atsakančiai tvarkyti.

Dabartinės medicinos raginimas

Širdies arterijų liga – jų priskretimas cholesteroliu arba jų sklerozė („coronary artery disease", trumpai CAD) dažnėja ir intensyvėja žmogui ilgėliau gyvenant. Dabar ja negaluoja 4 milijonai amerikiečių. Aišku, jų tarpe yra ir gerokas skaičius mūsiškių.

Liga viena, o jos pasireiškimas ketveriopas

Širdies arterijų sklerozė yra viena liga, o jos pasireiškimai — ketveriopi. Dar dėl visai neišaiškintų priežasčių (yra tik teorijos) širdies arterijų sklerozė ar priskretimas kartais gali nesukelti jokių nusiskundimų iki kol ateina staigi širdies ataka, dažnai užsibaigianti mirtimi. O žmonės kalba, kad tai esanti nauja senų žmonių liga: jie kartais miršta staiga. Tai jokia naujovė.

Širdies arterijų cholesteroliu priskretimas žmogaus gyvenime (kliniškai) pasireiškia ketveriopa, viena nuo kitos skirtinga ir ne to paties intensyvumo, kiek kitokio, savito gydymo reikalaujančia forma.

Štai tas širdies arterijų ketveriopas priskretimo pasireiškimas.

1. Tylusis. Tai yra dar dėl galutinai neišaiškintų priežasčių, krūtinėje, rankose bei kakle nusiskundimų nesukeliantis širdies arterijų priskretimas. Jį gali sukelti ir protinis įtempimas („mental stress"). Jis susekamas tik padarant elektrokardiogramą mankštinantis ir joje surandant sklerozei būdingus pakitimus („positive exercise elektrocardiogram" – ECG).

2. Ironiška stabili krūtinės angina („stable angina pectoris"). Tai antra širdies arterijų priskretimo forma.

3. Nestabili krūtinės anginos („unstable angina pectoris") forma.

4. Stovis po atlaikytos širdies atakos („myocardial infarctin" – MI).

Iš tų keturių širdies arterijos priskretimo apsireiškimų, reikia nedelsiant elgtis šimtaprocentiniai mediciniškai. Tada nėra ko laukt, atidėt, įvairiopai aiškintis dėl neveiklos — išsisukinėti kada šuoliais artinasi mirtinas širdžiai pavojus, kada vis siaurėja širdies arterijos spindis iki visiško užsidarymo. Tada gaunasi širdies ataka. Ją atlaiko tik 35% jos sulaukusių. Tik tie 35% ataką atlaikiusiųjų ir priklauso ketvirtajam širdies arterijų priskretimo pasireiškimui.

Nežiūrint kurioje iš keturių čia minėtų formų širdies arterijų priskretimas pasireiškia, visada visiems tokiems ligoniams reikia pagrindinai laikytis ketveriopo tvarkymosi, visų pirma, protą pakankamai išlavinus ir nusiteikimus bei jausmus (asmenybę) bent minimaliai aptvarkius, stoti kovon su skleroze, kartu gydyme, neapsileidžiant ir kiekvienai širdies arterijų priskretimo pakopai pritaikytame gydyme.

Širdies arterijų priskretimo atveju, tokie asmenys turi ganėtinai apsišviesti ir savais nusiteikimais taip susitvarkyti, kad pajėgtų šimtaprocentiniai elgtis pagal šioje srityje jiems gydytojo duotus nurodymus. Kitaip gydytojo nurodymas bus tik vien žirnių į sieną mėtymas.

Širdies arterijų priskretimo gydymo kertiniai akmenys

Visų minėtai ketveriopai pasireiškiančių širdies arterijos priskretimo gydymo pamate randasi keturi kertiniai akmenys. Be jų joks (net ir geriausiais vaistais) širdies arterijų priskretimo gydymas nėra sėkmingas. Tą tiesą visi įsidėmėkime ir per visą savo gyvenimą jos neužmirškime, — niekam nesileiskime nuo jos nustumiami.

Pirmas tų akmenų sklerozės gydymo pamate yra pati sveikiausia mityba — griežtai be cholesterolio, be gyvulinių riebalų ir be trejopų augalinių aliejų: palmių („palm oil"), palmių riešuto branduolio („palm kernel oil") ir kokoso riešutų („coconut oil"). Tie trejopi aliejai, nors ir augaliniai, prilygsta gyvuliniams taukams („saturated fats"). Todėl reikia saugotis apgaulingo maisto: skelbiamo, kad jis be gyvulinių

Nė vieno trynio — tik baltymus kiaušinio naudodamas pajėgsi sėkmingiau mažinti cholesterolio perviršį savo kraujuje.

taukų ir be cholesterolio („no animal fat, no cholesterol"), bet sudėties tokio maisto aprašyme yra surašyta, kad yra jame tiek ir tiek „saturated fats". Toks maistas yra pagamintas su minėtais augaliniais, gyvuliniais riebalams prilygstančiais riebalais. Kaip toks jis nėra sveikas ir dėl to nevartotinas, nors ir be gyvulinių riebalų ir be cholesterolio. Vienas tokių nenaudotinų **per klaidą ALVUDO dietoje patartų,** gaminių yra „cholesterol-free" (no animal fat) breakfast links ar breakfast patties (Morningstar Farms gaminys). Jų nė vienas nevartokime ir kitiems patarkime jų nevalgyti.

Tas pirmas sklerozės gydymo pamatan dedamas akmuo, tas be gyvulinių riebalų ir be cholesterolio maistas yra pagrindas širdies sveikatos ir viso žmogaus laimingo-sveiko gyvenimo.

Tvarkymasis su 17 širdies atakos prišaukėjų

Antras sklerozės gydymo pamate dedamų akmenų yra ne bibliškas, bet gyvenimiškai dovydiškas stojimas atkakliausion kovon su visu septyniolikos arterijas priskretančių galijotų („risk factors") būriu. Be tokios kovos laimėjimo, be sutvarkymo turimų negalių nė per milimetrą nepajudės pirmyn širdies sveikata.

Trečias pagrindo akmuo žmogaus kovoje su širdies arterijų skleroze yra, gydytojo priežiūroje nuodugnai ištirti kraują patikimoje laboratorijoje, padarant CS 24-CBC. Radus ji per riebų, taip pat gydytojo priežiūroje padaryti elektrokardiogramą mankštinantis („stress electrocardiogram"). Ir tai daryti net visai sveikai jaučiantis, neturint jokių nusiskundimų. Kraujo per didelis riebumas ir elektrokardiogramoje pasirodantys sklerolziški pakitimai vers žmogų pradėti energingai kovoti su skleroze.

Čia ir yra paslaptis, kaip išsigelbėti nuo ankstyvos, staigios mirties. Mat, lygiai pavojinga yra tylioji, be nusiskundimų einanti širdies arterijų sklerozė, kurios žmogus nejaučia, tačiau vis tiek susilaukia mirties, tik staigios ir nesitikėtos. 35% visų širdies arterijų sklerozės atvejų yra tokie. Ir tyliąją sklerozę reikia visu smarkumu tvarkyti taip, kaip ir kitos trys širdies arterijų sklerozės pasireiškimo formos yra tvarkomos.

Dabar kiekvienas klaus: kaip aš galiu gydytis nuo ligos, kurios visai nejaučiu, kuri man nieko apčiuopiamai blogo nedaro, kai aš jokių nusiskundimų dėl širdies neturiu?

Čia ir yra šuo pakastas: širdies arterijų tylusis, be nusiskundimų einąs priskretimas yra realus dalykas, tikra liga, nors ir tyli. Tokia ji dar pavojingesnė už širdies arterijų skerozę einančią su skausmais krūtinėje anginos pavidale. Nors žmogus nieko ir nejaučia, širdies arterijos spindis vis siaurėja iki tokio laipsnio, kad visai užakus širdies arterijai, žmogus staiga miršta. Mirtis gali ateiti miegant ar ramiai sėdint. Toks žmogus užgęsta gavęs širdies ataką dėl beskausmės sklerozės. Tokia ataka yra pirmas ir paskutinis tyliosios širdies arterijų sklerozės pasireiškimas.

Aišku kaip dieną, kad nenorėdami tokio galo susilaukti, turime liautis snūduriavę: reikiamai veikti reikia pradėti dabar, ne rytoj. Reikia sužinoti, ar turi, ar neturi tyliosios širdies arterijų sklerozės. O sužinosi, tik padėjęs kovoje su skleroze virš minėtą trečiąjį kertinį akmenį: išsityręs kraują ir padaręs mankštinimosi elektrokardiogramą.

Šiuos tris pirmuosius akmenis savo kovos su skleroze turi pamatan įsimūryti kiekvienas mūsiškis: 1. reikiamas maistas, 2. kova su 17-ka širdies atakos prišaukėjų, tai yra sklerozės sukėlėjų ir 3. kraują išsityrus, padarymas elektrokardiogramos mankštinantis.

Sklerozės mažinimas vaistais

Ketvirtas akmuo minėtame pamate – tai cholesterolio perviršiaus kraujuje mažinimas

Gerdamas vaisių sunkas, valgydamas pieniškas, daržovių-vaisių sriubas ir stambiai maltų miltų (tik ruginių ar vasarinių kviečiukų, ne kvietinių) duoną sėkmingai ginsies nuo širdies arterijų sklerozės.

vaistais. Padėjus virš minėtus pirmuosius tris akmenis pamatan, saugojantis nuo širdies arterijų sklerozės, gali ir neprisieiti panaudoti vaistų; reikalas gali būti ir be vaistų sutvarkytas. Kai prisieina vaistus naudoti, štai kas apie juos žinotina.

Vaistai kovoje su skleroze bendrai, o su širdies arterijų priskretimu ypatingai, skirstomi į dvi grupes: 1. vaistai apsaugantys nuo sklerozės ir 2. jau turint sklerozę, vaistai mažinimui cholesterolio kraujuje.

Pirmai grupei priklauso trys pagrindiniai vaistai: cinkas, aspirinas ir dipyridamole. Cinkas padeda kovoti su skleroze. Jo imama viena 200 mg tabletė per dieną, pavalgius. Viena 325 mg aspirino tabletė imama pradieniui su valgiu, kartu taip pat imant ir vieną tabletę (75 mg) vaisto dipyridamole. Tiedu vaistai padeda gintis nuo atakos ir paralyžiaus (stroko).

Antrosios grupės vaistai skiriami cholesterolio perviršiaus kraujuje sumažinimui. Iš jų saugiausias ir gana veiksmingas yra vitaminas niacinas, tam reikalui imamas tik didelėmis dozėmis: po 2-4 gramus per parą.

Dar yra tam reikalui — cholesterolio perviršiaus kraujuje mažinimui ir kitų vaistų. Juos imant reikia būti griežtoje gydytojo ir laboratorijos (dažnai kraują tikrinant) kontrolėje. Tie vaistai gali sukelti labai rimtas komplikacijas. Kai kurios jų gali būti labai sunkios, net mirtinos. Tai jau gydytojo reikalas juos patarti imti kai kuriems pacientams, kai jų kraujo riebumas nesitvarko čia minėtomis priemonėmis. Pacientas turi rūpintis padėti minėtus ketveriopus akmenis į pamatą savo kovos su skleroze. O gydytojas tegul neša savo darbo naštą ant savų pečių.

Išvada. Visi lietuviai, pradėkime jau dabar vertinti savas širdis: nelaukime kol jos sušlubuos. Tada ir gydytojas ir ligoninė mažai ką bepajėgs joms padėti. Patys dabar stokime į ketveriopą pagalbą savos sveikatos užlaikytojui gydytojui. Liaukimės jį šaukę tik tada, kai širdis jau beveik prarasta.

Pasiskaityti. *Internal Medicine*, World Report, Vol. 3 No. 10, May 15-31, 1988.

UŽSIENIEČIAI VOKIETIJOJE

K. BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Paskutiniai Vakarų Vokietijos statistiniai duomenys parodė, kad jos ribose gyvena 4 mil. 717 tūkst. užsieniečių, sudarydami beveik 8% visų Vokietijos gyventojų. Palyginus su 1987 m. užsieniečių skaičius padidėjo 182 tūkst., t.y. 4,2%.

Didžiausią grupę sudaro turkai — 1 mil. 511 tūkst. Toliau eina jugoslavai — 603 tūkst., italai — 548 tūkst., graikai —287 tūkst., austrai — 178 tūkst., lenkai — 163 tūkst., ispanai — 145 tūkst.

Turkų tautybėje pastebėtas didžiausias prieauglis, nes nuo š.m. sausio mėn. jų skaičius padidėjo 29 tūkst. Tas aiškinama aukštu gimimo koeficientu (pas vokiečius jis mažėja), o lenkų pusėje — prašančių azyliaus teisių.

Dar prieš vasaros atostogas, vyriausybė viename posėdyje palietė užsieniečių klausimą, kadangi Vokietija nėra imigracijos kraštas, turėdama į savo žemę priimti Sov. Sąjungos, Lenkijos repatriantus, suteikti jiems darbą (virš 2 mil. bedarbių Vokietijoje), surasti butus ir taip jau „suspaustoje" Vokietijoje. Pereinamoji stovykla yra perpildyta, repatriantai — vokiečiai miega triaukštėse lovose, palapinėse ir jų paskirstymas po Vokietiją eina vėžlio žingsniu.

Tad ką daryti su užsieniečiais? Vyriausybės narių tarpe girdimi įvairūs balsai, kadangi 59,2% užsieniečių Vokietijoje gyvena virš 10 metų ir 68% vaikų ir jaunosios kartos yra čia gimusi. Bet tik 1% paduoda pareiškimus Vakarų Vokietijos pilietybei. Tas aiškinama užsieniečių geto gyvenimu, kadangi vyresnioji karta bendrauja tik savųjų tarpe, laikosi savo papročių, įsijungusi yra į savo tautinį ir kultūrinį gyvenimą. Joje jaučiamas stiprus prisirišimas prie savo tautybės. Jaunoji karta Vokietijoje mato ir turi žymiai aukštesnį gyvenimo lygį už tėvų krašto, tačiau taip pat atsižvelgia į savo tėvą (patriarchatas), nenorėdama su tėvais įeiti į bet kokį konfliktą.

Tas matoma turkų tautybėje, kur religija (korano mokyklos) vaidina svarbų vaidmenį. Priimdami Vakarų Vokietijos pilietybę, pasilaikydami kartu ir Turkijos, jie gali turėti daug įvairių nesusipratimų su Turkijos įstatymais, turkiškom raštinėm pvz. palikime, nekilnojamame turte, atiekant karinę prievolę Vakarų Vokietijoje ir Turkijoje. Mokestis už pilietybę nėra stabdžiu. Jis siekia apie 1000 markių t.y. apie 550 dol. Mokestis priklauso nuo uždarbio.

Daugumas „auslenderių" į Vokietiją atvyksta ekonominiais sumetimais, kadangi šiuo metu šis kraštas po Šveicarijos pergyveno ūkinės gerovės laikus. Bet vokiečių tarpe pasirodo didelės neapykantos simptomai (jie atima mums duoną savo pigiu atlyginimu), ką išnaudoja „skinheads" ir neonaciai, labai dažnai užpuldami užsieniečius, padegdami jų gyvenamus namus ar net sumušdami. Jie pyksta, kad užsieniečiai, gyvendami „savo gyvenimu", savose uždarose sienose, visiškai negalvoja asimiliuotis, moterys neišmoksta vokiečių kalbos, kadangi pakankamai yra turkiškų, graikiškų, jugoslaviškų ar itališkų maisto parduotuvių, jau yra tų tautybių gydytojų, advokatų. Ir man dažnai tenka apsirūpinti vaisiais pas ispaną ar skanių ledų ragauti italo kavinėje.

Spaudoje pasirodė žinutės, kad vyriausybė yra paruošusi du planus:pirmas liečia užsieniečių integravimą į vokiečių visuomenę ir antras — įvažiavimo taisyklių susiaurinimą (paragrafai, paragrafėliai — tikri vokiško biurokratizmo pažymiai!) pvz. iškvietimą tėvų, giminių ir pan.

Kita didelė Vokietijos problema yra azyliantai. Jų taip pat priskaičiuojama 700 tūkst. Jie visi sakosi, atvykę politiniais sumetimais. Ši našta Vokietijai kiekvienais metais kainuoja 3 milijardus markių (ne milijonus!) Ir azyliantų srovė į turtingą Vokietiją plaukia kaip Reinas į jūrą: š.m. pirmame pusmetyje jų atvyko 39 tūkst. Jie atvažiuoja iš visų kraštų — Lenkijos (lenkai dažniausiai pasitraukia iš laivo, ekskursinio autobuso, traukinio), Irano, Palestinos, Pakistano, Afganistano, Vietnamo ir t.t. Turtingoji Vokietija kaip magnetas traukia užsieniečius, kadangi pasiekę Vakarų Europą, kas antras azyliantas apsigyvena Vokietijoje. Kaip minėjau, jie atvyko daugumoje ne politiniais sumetimais, bet ekonominiais, tad iš 700 tūkst. vokiečiai azylianto teises pripažino tik 75 tūkst. Azylianto byla teisme trunka 3-5 metus. Tik nepripažinus azylianto teisių, užsienietis įsodinamas į lėktuvą, sumokamas bilietas ir grąžinamas į savo kilmės kraštą.

Apie 3 tūkst. „dingsta" Vokietijoje. Jie dirba nelegaliai, užsiimdami narkotikų prekyba, patenka į seniausios moters profesijos namus.

Kaip minėjau, azyliantai neturi teisės dirbti. Tad iš ko jie gyvena? Mažas pavyzdys: šeima su dviem vaikais iš socialinės globos į mėnesį gauna 403 markes (1 JAV dol. = 1,84 m.), pašalpos – plius 180 m už vieną vaiką žemiau 7 m. ir 360 m. už vaiką žemiau 21 m. ir 320 m. už suaugusį. Apmokama buto nuoma, šildymas.

Ir mano gyvenamam miestelyje, pastatyti penki atskiri šeimų namukai. Tiesa, juose jokio „komforto" nematyti, tačiau nepalyginti prie karo meto barakų. Iš moterų aprangos spėju (ilgi sijonai arba suknelės, skarelės ant galvos iki pat akių, kad šie azyliantai yra iš kokio nors arabiško krašto. Mėgstu ta kryptimi pasivaikščioti, kadangi namukai jau yra užmiestyje, netoli ūkininkų žemių. Po metų laiko, prie kelių namų jau stovi automašinos, o daugybė vaikų važinėja gražiais dviračiais...

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: $70.00. Foreign countries $70.00

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	$70.00	$40.00	$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Savaitinis (Šešt. pried)	$40.00	$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Priima trečiad. nuo 2 iki 5 v.v.
Ketvirtad. nuo 10 v.r. iki 6 v.v.
Susitarimui skambint 436-5566

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

Kabineto tel. — 582-0221
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt 10-12, 1-6

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — 337-1285

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st. St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

JOHN P. WAITKUS, M.D., FACS
SPECIALISTAS CHIRURGAS
Priklauso Holy Cross ligoninei
2700 W. 43 St., Tel. 927-3231
Kalbame lietuviškai
Val. pagal susitarimą pirm., antr.
Ketv. ir penkt. nuo 3-7 v.v.

Kaip buvo vykdoma

KRUVINOJI KOLEKTYVIZACIJA

Kolektyvizacija yra stambių socialistinių žemės ūkių sistema, kuri reiškiasi žemės nuosavybės panaikinimu, ūkių atėmimu iš valstiečių ir suvarant juos į kolchozus. Sovietinėje Rusijoje ji pradėta vykdyti 1928 m. Baigta 1940 m., kai buvo sukolektyvinta 96.9% ūkių. Okup. Lietuvoje ji pradėta vykdyti 1941 m. Tada buvo sukurta 12 kolektyvinių ūkių, daugiausia nusavintų dvarų žemėse. Bet karas nutraukė kolektyvizaciją, kolchozai išnyko. Pokario metais kolchozų steigimas atnaujintas, bet ir pati Lietuvos komunistų partija juos kūrė lėtai, nebuvo entuziazmo, nes visi žinojo, koks blogas gyvenimas yra Rusijos kolchozuose.

Mykolas Burokevičius (gim. 1927 m. Alytuje, kom. partijos narys nuo 1946 m.), dabar istorijos mokslų daktaras, profesorius, „Literatūros ir meno" savaitraštyje (Nr. 29, 1988.VII.16) rašo: „Dar 1946 m. VKP(b) CK sekretorius G. Malenkovas, iškvietęs A. Sniečkų į Maskvą, apkaltino jį kolūkinės santvarkos ignoravimu. Buvo pasiūlyta A. Sniečkų pašalinti iš LKP CK pirmojo sekretoriaus pareigų dėl kolūkių neorganizavimo respublikoje. Tai reiškė, kad su A. Sniečkumi būtų buvę susidorota ir fiziškai. Tačiau A. Sniečkui pavyko įtikinti Staliną, kad Lietuvoje 1946 m. peranksti kurti kolūkius, nes valstietis ką tik gavo iš tarybų valdžios žemės ir apskritai Lietuvos valstiečio sąmonėje gilus istoriškai susiklostęs privatinės nuosavybės jausmas". Bet 1947.V.21 Maskva priėmė nutarimą dėl kolchozų organizavimo Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Lietuvos komunistų partija turėjo įsakymą vykdyti. 1949 m. vasario mėnesį pradėta masinė ūkių kolektyvizacija. Dabar sovietiniai rašeivos teigia, kad joje buvę nemaža „baltų dėmių", atseit, neteisėtumo. Mes patikslinam: valstiečių suvarymas į kolchozus, jų žemės ir galvijų bei darbo įrankių atėmimas reiškėsi didžiausia prievarta, ašaromis, krauju ir raudonoje prievartoje nebuvo „baltų dėmių".

*

Apie 80% Lietuvos gyventojų gyveno kaimuose. Žemė buvo nuo amžių privati valstiečių nuosavybė. Daugelis sodybų buvo sukurtos prieš šimtus metų, jų aplinka, sodai, daržai, gyvenamieji ir ūkiniai trobesiai — vis tai šventa ir neliečiama nuosavybė, kaip ir pati žemė.

Pokario meto sąlygos valstiečiams buvo ypatingai sunkios. Ir vieni ir kiti okupantai nualino žemės ūkį, sunaikino daug ūkinių pastatų. O čia dar Lietuvą užplūdo iš rytų ir vakarų kraštų atvykę nauji gyventojai. Pirmieji kolonistai — rusai ir kiti slavai, antrieji — iš savo namų išvyti badaujantieji Rytų Prūsijos gyventojai. Ir vieniems ir kitiems lietuviai padėjo.

Apie tai labai akivaizdžiai dabar „glasnost" laikais rašo Liudas Truska (gim. 1937 m., kom. partijos narys nuo 1965 m.), dabar Vilniaus u-to istorijos katedros docentas. Jo ilgas ir gerai dokumentuotas rašinys paskelbtas „Komjaunimo tiesoje" (nr. 94, 1988).

Buvo 3-4 kartus atpiginti ūkininkų gaminami produktai, o javai net dešimteriopai, bet žemės ūkio mokestis padidintas trečdaliu ir sudarė 546 rublius vienam ūkiui. Pažymėtina, kad tada vidutinis darbininko ir tarnautojo uždarbis tesiekė 52 rb. Padidintos ir kitos prievolės. Sakysime, 10 ha ūkininkas turėjo pristatyti valstybei (faktiškai veltui, nes kainos buvo tik simboliškos) — 0:4 tonos grūdų, tiek pat bulvių, 50 kg mėsos, 500 kg pieno, be to, daug šieno, vilnų, kiaušinių. Prievoles įvykdyti buvo labai sunku, o jeigu įvykdydavo — nieko nebelikdavo pačiam valstiečiui. 1948 m. žemės mokestis buvo įvykdytas 81.7%, mėsos prievolė — 76.5%, kiaušinių — 80.2%, vilnos — 80.4, o pieno prievolės neįstengė įvykdyti 123,000 ūkių, t.y. trečdalis.

Taigi 1949 m. žemės mokestis buvo padidintas 50% ir sudarė apie 800 rb vienam ūkiui. Padidintos atitinkamai ir kitos pyliavos. O stambesnieji ūkininkai („buožės") įrašyti į specialius sąrašus ir dar daugiau apmokestinti. Negalinčių išpildyti prievolių ūkeliai buvo aprašomi, skolininkai traukiami teisman, nusavinami jų gyvuliai, grūdai ir kitas turtas. Nepilnais duomenimis tik 1948 m. spalio - gruodžio mėnesiais buvo aprašyti 12,900 ūkių, 6700 valstiečių atduoti teismui, iš 2600 asmenų skola buvo išieškota nusavinant turtą. 1949 m. rodikliai ta pačia tvarka buvo 30, 12 ir 2.5 tūkst. 1949 m. už pieno prievolės neatidavimą aprašyta 45,700 skolininkų, teismui atiduota 3,500.

*

Vartojant minėtas priemones, įvyko „lūžis". Jei tų metų pradžioje į kolūkius suvaryti tik 4% ūkių, tai tų pačių metų gale kolchoziniai ūkiai sudarė 62% visų valstiečių ūkių. Bet 1950 m. mokestis dar kartą padidintas.

Būta ir kitų prievartos priemonių. Pirmiausia suėmimai bei deportacijos. 1948.V.22-27 buvo ištremti 39,482 asmenys (11,233 šeimos), 1949 m. — 32,735 žmonės (9,633 šeimos). Toli gražu nepilnais duomenimis, skelbiamais pačių sovietinių rašeivų, 1945-1952 m. buvę ištremta 108,362 žmonės (29,923 šeimos). Tačiau pats A. Sniečkus savo laiku rašė Maskvai, kad buvo represuota daugiau kaip 200,000 asmenų arba 8% Lietuvos gyventojų. (Iš tiesų tas skaičius buvo dar didesnis). Didžioji jų dalis žuvo Sibire arba grįžo kaip invalidai. Tai kruvinosios kolektyvizacijos aukos.

L. Truska toliau teigia, kad 1948-1951 m. iš kolchozų buvę pašalinta 11,000 šeimų, kurios buvo traktuojamos kaip „prasiskverbusios buožės". Į kolchozus suvarytų valstiečių gyvenimas buvo be galo sunkus, nes jų atlyginimas, mokamas grūdais, buvęs sveriamas „graminėmis svarstyklėmis". Išnyko pagarba darbui, meilė žemei. Prasidėjo sodybų naikinimas. Valstiečiai iš nevilties įniko gerti degtinę, krito jų moralė. Tik nuo 1956 m. gyvenimas kolchozuose pradėjo gerėti, kai buvo panaikintos prievolės, pakeltos kainos už žemės ūkio gaminius.

1950.I.1 buvo 6,032 kolchozai. Vėliau pradėtas jų sujungimas į stambesnius ūkius. 1984 m. buvo 738 kolchozai, sujungę 2,237,400 dirbamos žemės. 1980 m. žiniomis greta jų buvo 312 sovchozų (tarybinių ūkių) su apie 1.4 mil. ha žemės. Ir vieni ir kiti lietuviams nemieli. Neretai juos vadina „maskoliškais dvarais".

b. kv.

Kas žiemą kambary šąla, o lauke — ne? Lango stiklas.

Lietuvių mįslė

Tenebūnie darbas tau nei pragaras, nei dangus, o tik kelias į Dievą.

Tilmann Pesch

KO NEPASAKĖ DANIELIUS TODESAS

„Gimtasis kraštas" išspausdino buvusio saugumiečio Danieliaus Todeso straipsnį „Tiesą ir tik tiesą". Lietuviškoje Tarybinėje enciklopedijoje rašoma, kad Todesas nuo 1940 - 1947 m. dirbo administracinį darbą, tarnavo raudonojoje armijoje. „Gimtasis kraštas" pažymi, kad 1940 m. birželio mėn. Todesas buvo paleistas iš kalėjimo ir LKP CK pasiųstas dirbti į Valstybės saugumo departamentą. Nei Enciklopedija, nei „Gimtasis kraštas" nepažymi, kokias pareigas saugume ėjo Danielius Todesas, koks buvo jo vaidmuo 1941 metų birželio mėnesio masiniuose trėmimuose. Tačiau šį tą apie jo veiklą galima nustatyti iš atsitiktinai į lietuvių rankas patekusių saugumo dokumentų. Savo straipsnyje Todesas tvirtina, kad jis rašo tiesą, tik tiesą, bet ne visą tiesą, nes esą neprieinami saugumo archyvai. Turimi dokumentai, kurių dalį išspausdino Amerikos kongreso ypatingoji komisija 1954 metais, rodo, kad Danielius Todesas suvaidino itin reikšmingą vaidmenį, organizuojant ir vykdant birželio trėmimus, kad jam paklusnūs saugumiečiai Kaune suėmė gerokai daugiau žmonių, negu buvo įtraukta į tremiamųjų sąrašus, ir kad jis rašė raportą, girdamas kai kuriuos saugumiečius už itin veiksmingą ir pasiaukojamą darbą šiose žmonių gaudynėse. Be abejo, nauji dokumentai galėtų šiek tiek pakeisti turimų dokumentų sudaromą įspūdį, bet vis dėlto aišku, kad Todeso vaidmuo, įvedant terorą į Lietuvą ir organizuojant trėmimus, nepaprastai didelis ir kad jis jį su entuziazmu atliko.

Todeso vaidmuo masiniuose žmonių areštuose neprasidėjo tik 1941 metais. Nuo pat pirmųjų Lietuvos okupacijos dienų 1940 m. birželio mėnesį jam buvo patikėtos atsakingos pareigos saugume, kurias jis uoliai vykdė, laimėdamas savo viršininkų ir Lietuvoje, ir Kremliuje pasitikėjimą. 1940 m. liepos pradžioje Todesas buvo valstybės saugumo departamento pirmojo skyriaus viršininkas. Liepos 7 dieną tuometinis valstybės saugumo departamento direktorius Sniečkus parengė planą tariamųjų priešvalstybinių organizacijų vadovaujančių asmenų likvidavimui. Planas numatė areštus vykdyti naktį iš liepos 11 į 12 d., tai yra rinkimų į Liaudies seimą išvakarėse. Areštų banga turėjo įbauginti Lietuvos gyventojus, pakirsti kelią bet kokiems protestams prieš rinkimų parodiją. Sniečkus įsakė sudaryti penkias operatyvines grupes, kurios turėjo rinkti žinias apie suimtinus Lietuvos politinius veikėjus. Operatyvinėms grupėms vadovavo Krastinas, Dembo, Finkelšteinas, Komodaitė, Macevičius. Sniečkaus plane buvo rašoma: „Atsakomybę už pristatymą laiku aukščiau nurodytų žinių neša Pirmojo skyriaus viršininkas Todesas".

Saugumo pareigūnai komplektavo operatyvines grupes, joms parūpino automašinas, iš anksto iš Kauno siuntė operatyvinius darbuotojus į Vilnių, Šiaulius, Panevėžį, Ukmergę, Marijampolę. Iš anksto buvo pranešta Kauno kalėjimo viršininkui rengtis suimtųjų priėmimui, užtikrinti jų griežtą izoliavimą. Buvo įsakyta sustiprinti kalėjimo apsaugą ir suorganizuoti ypatingą tardytojų grupę. Pasienio kariuomenės daliniams buvo įsakyta budriai saugoti sieną, o nuo liepos 11 iki 16 dienos ją visiškai uždaryti, kad niekas negalėtų išvengti arešto, pabėgdamas į užsienį.

Būtų gerai, kad Todesas paskelbtų atsiminimų apie šią pirmąją saugumiečių akciją, apie areštą žmonių, kurie nespėjo pasireikšti antitarybine veikla, bet buvo baudžiami vien dėl to, kad jie dirbo savo šalies ir tautos naudai.

Rengiamieji darbai birželio masiniams trėmimams prasidėjo dar 1941 metų pavasarį ir jiems buvo rengiamasi gana kruopščiai. Paskelbtieji dokumentai aiškiai prieštarauja Todeso mėginimui sukurti įspūdį, kad trėmimai buvo netikėta Stalino užgaida, kad visi parengiamieji darbai prasidėjo su Berijos bendrininko Merkulovo atvykimu į Lietuvą gegužės pabaigoje ar birželio pradžioje. Balandžio 14 d. Lietuvos saugumas pasiuntė NKVD viršūnėms Maskvoje labai ilgą pranešimą apie antitarybinių atsišaukir į platinimą Lietuvoje. Pranešime detaliai atpasakojama apie suimtuosius žmones, slapta platinamus atsišaukimus, reikalaujančius laisvės Lietuvai, galo tarybiniam terorui, minimi pirmieji pogrindžio leidiniai kaip „Laisvoji Lietuva", moksleivių ir studentų demonstracija vasario 16 dieną prie Nežinomojo kareivio kapo Kaune. Pranešimą pasirašė du žmonės — LTSR vidaus reikalų komisaras Gudaitis Guzevičius ir LTSR NKVD antrojo UGB skyriaus viršininkas Todesas.

Nepraėjus nė dviem savaitėm, 1941 m. balandžio 25 d. saugumo majoras Gladkovas išsiuntinėjo nurodymą Lietuvos saugumo organams. Gladkovas pažymėjo, jog partija ir vyriausybė reikalauja, kad Lietuvos saugumo organai pašalintų iš Lietuvos teritorijos kontrrevoliucinius ir priešiškus elementus. Gladkovas įsakė sudaryti antitarybinių elementų sąrašą, jam suteikiant aukščiausią prioritetą, rengti jų bylas, kas penkias dienas parengti ir antrajam skyriui pasiųsti pranešimus apie darbo eigą. Nereikia užmiršti, kad Todesas buvo šio skyriaus viršininkas. Gladkovas pabrėžė, kad prieštarybinio elemento apskaitos turi būti užbaigtos ir pasiųstos į Kauną iki birželio 1 dienos. Be to, apskrities saugumo skyriams buvo siunčiami apskaitos formų pavyzdžiai, nurodymai, kad būtų sudaromos bylos apskaitos formose neminimiems krikščionių demokratų, liaudininkų, socialdemokratų partijų bei ateitininkų ir kitų katalikų organizacijų veikėjams. Pagaliau reikia pabrėžti, kad buvo reikalaujama rinkti žinias ir apie šių žmonių šeimas. Kitą dieną balandžio 26 d. Gladkovas ir Guzevičius paskelbė dar kitą įsakymą dėl komplektavimo dalinių, kurie turės pravesti numatomą operaciją. Taigi buvo kruopščiai rengiamasi iš anksto trėmimų operacijai ir bylos buvo siunčiamos Todesui.

Tuo metu įvyko kai kurie pasikeitimai Lietuvos saugumo viršūnėse, kurie lietė ir Todesą. Gegužės 17 dieną kažkoks Piadiševas pasirašinėjo kaip antrojo skyriaus laikinasis viršininkas. Atrodo, kad Todesas buvo paskirtas Lietuvos TSR valstybės saugumo komisariato socialinio politinio skyriaus viršininku. Gegužės 31 dieną Lietuvon pasiųstas itin slaptas KGB įsakymas, kuriuo Merkulovas nurodė tremti į TSR gilumą antitarybinius elementus, policininkus ir buožes. Įsakymas buvo adresuotas Gladkovui.

Amerikos kongreso komisija paskelbė įsakymo fotokopiją. Įskaitomi du parašai ir dvi rezoliucijos. Gladkovas rašė: Draugui Dembo, vykdymui. Antroji rezoliucija, pasirašyta birželio 8 d. Todeso. Jo ranka parašyta „Drauge Šepeleve. Pirma, jau esu davęs nurodymus apskritims. Antra, detalizuok operatyviniuose pasitarimuose su skyriaus viršininkais. Pasirašė Todesas. Išliko dar kiti dokumentai, kurie rodo Todeso didelį vaidmenį. Birželio 6 dieną saugumo viršūnės Maskvoje įsakė Todesui, dabar einančiam politinio socialinio skyriaus viršininko pareigas, papildyti gegužės 10 dienos pranešimą apie antitarybinius poreiškius žemės ūkio produktų prievolių pristatyme bei apie kontrevoliucines organizacijas, kurios kurstė priešinimąsi prievolėms. Saugumo viršūnės prašė Todesą, kuo greičiau atsiųsti duomenų apie likviduotas kontrevoliucines organizacijas bei apie naudojamas priemones kovai su buožėmis ir kitais priešiškais elementais Lietuvoje. Todesą pasiekė šis įsakymas, nes Kongreso leidinyje išspausdintoje įsakymo kopijoje pažymėta, kad birželio 12 dieną Todesas savo ranka užrašė šią rezoliuciją. Drauge Šepeleve, nedelsdamas vykdyk. Pasitarki su manimi. Pasirašė Todesas.

Nevisiškai aišku, ką reiškia šis įsakymas. Jo pasiuntimo ir Todeso pasirašymo datos birželio 6 ir 12 dienos, rodo, kad tai nebuvo įsakymas dėl netrukus prasidedančių birželio trėmimų. Be to, birželio trėmimai daugiau lietė buvusius politikos, visuomenės ir katalikų veikėjus bei stambius pramonininkus ir verslininkus, o šioje instrukcijoje primygtinai rašoma apie žemės ūkio prievolių nevykdymą bei buožes. Tad manytina, kad šiuo įsakymu pradėta rengtis naujiems trėmimams, kurie būtų labiausiai ištikę ūkininkus ir būtų buvę vykdomi rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais. Reikia prisiminti, kad raudonosios armijos okupuotose Vakarų Baltarusijos ir Ukrainos srityse žmonės buvo masiškai tremiami 1940 metų vasario, balandžio ir birželio mėnesiais. Nuo vieno trėmimo iki kito praeidavo du mėnesiai, nes apytikriai tiek laiko užtrukdavo ešalonams nuvykti į Tarybų Sąjungos gilumą ir sugrįžti į vakarines sritis.

Pagaliau išliko dar vienas Todeso veiklos dokumentas, tai yra Todeso, Karlino ir Milvydo birželio 19 d. pasirašytas pranešimas apie žmonių gaudymą Kaune. Todesas praneša, kad buvo ketinama ištremti 494 šeimas, iš viso 1371 žmogų. Iš jų 240 nebuvo suimti, daugiausiai dėl to, kad nepasisekė jų sugauti. Net 145 pasislėpė prieš operacijos pradžią, kiti jau buvo anksčiau areštuoti. 23 numatytų aukų nevežė, nes jie sirgo. Nesuimtųjų vietas su kaupu užėmė kiti, nes iš viso buvo suimta 1965 žmonės, pasak Todeso penki šimtai devyniasdešimt keturi daugiau negu numatyta. Čia jis kuklinasi. Kadangi 240 numatytų aukų nebuvo suimta, tai reiškia, kad klaikiomis birželio dienomis į saugumo rankas pateko beveik aštuoni šimtai penkiasdešimt žmonių, kurių nebuvo originaliuose sąrašuose.

Savo straipsnyje Todesas pažymi, kad ir juoda spalva turinti atspalvių. Atseit, 1941 metais Pabaltijo respublikų saugumiečiai nelenktyniavo tarpusavy, vykdydami trėmimus, nors 1937 m. Rusijos federacijos ir kitų sričių saugumiečiai sudarydavo soclenktyniavimo sutartis dėl areštų, nustatydavo kontrolinius skaičius. Pasak Todeso, „O jei jau yra lenktyniavimas, yra ir planų viršijimas". Tačiau 1941 m. Todeso parašytas raportas rodo, kad ir be formalios soclenktyniavimo sutarties planas buvo viršijamas. O trėmėjų baudėjų entuziazmą teigiamai vertino ir Lietuvos ir Maskvos saugumas. Jau minėtame pranešime apie trėmimus Kaune Todesas išvardija šešis saugumiečius, kurie trėmimų operacijos metu, nepaisydami nei laiko, nei nuovargio, itin puikiai dirbo.

Aptarėme šiuos Vakaruose esančius dokumentus, kad būtų galima tiksliau nušviesti trėmimų eigą, paneigti kai kuriuos prasimanymus, ypač tą, kad trėmimai buvo nelaukta Berijos ir Stalino užgaida. „Gimtajame krašte" Danielius Todesas rašė, kad reikia ne tiesos ir tik tiesos, bet ir visos tiesos. Dokumentų aptarimu siekiamas tas pats tikslas. Savo straipsnyje Todesas svarstė ir atsakomybės už trėmimus klausimą. Štai ką šiuo reikalu rašė vienas gydytojas iš ešalono Naujoje Vilnioje sveikatos liaudies komisaro pavaduotojui gydytojui Parnarauskui.

Daktare,

Sveikinu iš paselencų ešelono. Gyvename blogesnėse sąlygose negu gyvuliai: trūksta oro — trokštame ir badaujame. Už ką? Pagaliau, jei jau mums tūkstančiams suaugusių kiek galėtų taikinti bausmę, tai už ką kenčia maži vaikai? Jei jau norėjote mus iššudyti, tai reikėjo rasti gražesnį būdą — skiepijimą bacilomis ir būtų iškart baigta, ar kitą kurią priemonę surasti.

Daktare, visko tikėjaus iš Komisarų Tarybos, bet kad tūkstančius lietuvių iš Lietuvos išsiųstumėt, kad laidotumėte tautą, kad būtumėt tautos duobkasiai — niekuomet nesitikėjau.

Kai svarstydavome 1940 m. pradžioje buvusios vyriausybės darbus, tai stebėdavomės, kodėl ministrai neatsistatydina, jei nepritaria netikusiems darbams. O dabar? Vadinasi, jūs pritariate. Pritariate tautos

(Nukelta į 4 psl.)

PALIKAU PĖDAS EUROPOJE

VINCAS ŠALČIŪNAS

9

Miestų švarumas ir tvarkingumas liudija gyventojų kultūrą ir tvarkos supratimą. Nors namai brangūs (kuklus priemiesčio namas apie 100 tūkst. dol. ar daugiau), bet apie 40% gyvena savuose namuose ir tik retais atvejais juos parduoda. Tas nuosavų namų branginimas skatina juos rūpestingai prižiūrėti. Dėlto ir miestų išvaizda yra patraukli. Tiesa, pramonės miestuose yra daug svetimšalių, ypačiai iš Balkanų kraštų, bet vietinių gyventojų drausmė ir tvarka ir juos suvaržo. Apie sąžiningumą ir pasitikėjimą esu jau minėjęs. Jie jaučiami ne tik viešbučiuos, bet visur.

O ką bekalbėti apie žemės panaudojimą. Brangi žemė ir vokiečių įgimta savybė taupyti veda į kiekvienos žemės pėdos išnaudojimą. Tad nenuostabu, kada matai prie kiekvieno namo nors ir mažą daržiuką, obelėlę greta žydinčios gėlytės ar rugių lauke augančius vaismedžius. Vienu žodžiu, Vokietija man paliko tvarkingo krašto įspūdį. Auf Wiedersehen!

Į Šveicariją įvažiavus

Mums lietuviams (įskaitant ir mane) Šveicarija mažiau pažįstama, negu Vokietija. Tiesa, esu girdėjęs, kad joje yra Alpės, kad Wilhelm Tellis strėle peršovė obuolį, padėtą ant savo vaiko galvos. Žinau apie jų bankus, kuriuose pasaulis laiko pinigus, apie Genevos ežerą, kantonus ir apie jų sūrį su didelėm skylėm, kurį taip mėgstu. Bet tai beveik ir viskas! Dėlto mintis, kad teks per ją perkeliauti ir net joje pabuvot gerokai jaudino. O štai, dabar visa mūsų grupė ant vokiečių-šveicarų sienos laukia ženklo toliau važiuoti. Jokio pasų tikrinimo ar muitinės formalumų nebuvo. Viską sutvarkė mūsų gidė ir jau važiuojam keliu, paženklintu raudona vėliava su baltu kryžium centre.

Pirmieji kaimai ir miesteliai visai tokie pat, kaip Vokietijoj, tik ūkininkų trobos jau atskirtos nuo tvartų! Namai šviesūs, tinkuoti, su raudonų čerpių stogais. Gamta ir paviršius visai kaip Schwarzwalde. Dvigubas Shaffhausen-Neuhausen miestas (40 t. gyv.) yra abipus Reino: pirmasis daugiau kultūros, antrasis — pramonės centras. Šioje vietoje Reino vanduo trim kaskadom krinta 80 pėdų, sudarydamas įspūdingiausią krioklį centrinėj Europoj. Stačiu, vingiuojančiu taku nusileidžia žemyn, kur krioklys matyti pačioj savo didybėj. Jis neprilygsta Niagaros kriokliui, bet vandens tekmė viršija 1000 tonų per sekundę (dabar gal daugiau, nes Reinas patvinęs).

Ta didelė vandens jėga suka turbinas ir aptarnauja vietos pramonę elektros energija. Žemiau krioklio vanduo nurimęs, o nedidelėj saloj esantį prašmatnų restoraną apgulę turistų būriai. Staiga prapliumpa lietus, o mums duotas pasidairyti laikas baigiasi! Einant žemyn nelijo, tai lietsargių nepaėmėm. Peršlapę įkopėm į kalną, kur jau laukė autobusas. Tai buvo vienintelis stiprus lietus visoj dviejų savaičių kelionėj.

Pasiekiam Winterthurą, įsteigtą 11 šimtm. Kyburgo grafo, kurio pilyje dabar yra muziejus. Mieste yra didžiausias Šveicarijoj Technikos institutas. Dar kiek toliau į pietus privažiuojam didžiausią šveicarų miestą Zuerichą, kurio moderniški fabrikai vaidina labai svarbų vaidmenį pasaulinėj gamyboj. Miestą dominuoja 17 šimtm. Grossmunester katedra, o Šv. Petro bažnyčios masyvinio bokšto keturiose pusėse yra po 9 m. diametro laikrodį, vieną iš didžiausių Europoj, kurio rodomą laiką matai iš toli ir be akinių.

Miesto rotušė yra puošniam 17 šimtm. barokiniam pastate. Miestas guli prie puikaus ežero, kurį supa aukštos, miškuotos kalvos. Toliau prieš akis atsiveria vaizdas į daug šimtmečių išgyvenusį Zug miestą, žavingą Zug ežerą ir snieguotas kalnų viršūnes, blizgančias tolumoj. Tai Alpių pradžia. Pravažiavę pro Rigi kalną, pasiekiam „Flora" viešbutį pačiam Luzernos miesto (63,300 gyv.) centre.

Pirmoji pažintis su Luzerna

Luzerna yra užsienio turistų mėgiamiausias kurortas, kurį supa aukšti kalnai ir iki pat jo širdies įsiterpia gražus ežeras, kurį vietiniai vadina Vierwaldstaetter See, o amerikiečiai — Lake Lucerne. Iš ežero ištekanti didoka Reuss upė padalina miestą į viduramžiais dvelkiančią šiaurinę dalį ir modernizmu atsiduodančią pietinę. Miestas švarus, įdomybėmis turtingas, tai smalsesniam turistui reikėtų daug laiko viską apžiūrėti. Šeštadienio pavakare atvažiavę, čia praleisim tik vieną dieną, o anksti pirmadienį vyksim toliau. Jeigu ir rytoj taip lynos, ne daug ką apžiūrėsim. Užtai po vakarienės dar išbėgu nors prie upės pasidairyti.

Per upę nutiesti du platūs tiltai autovežimių eismui, o tarp jų net keturi, bet daug siauresni — pėstiems. Du iš jų mediniai, raudonais stogais dengti, siekia gilią senovę. Ilgesnysis (Kapellbruecke, 14 amž.) peržergia upę ne skersai, o įstrižai ir abu jo galai, buku kampu dar užlenkti, atsiremia į Reusso krantus.

(Bus daugiau)

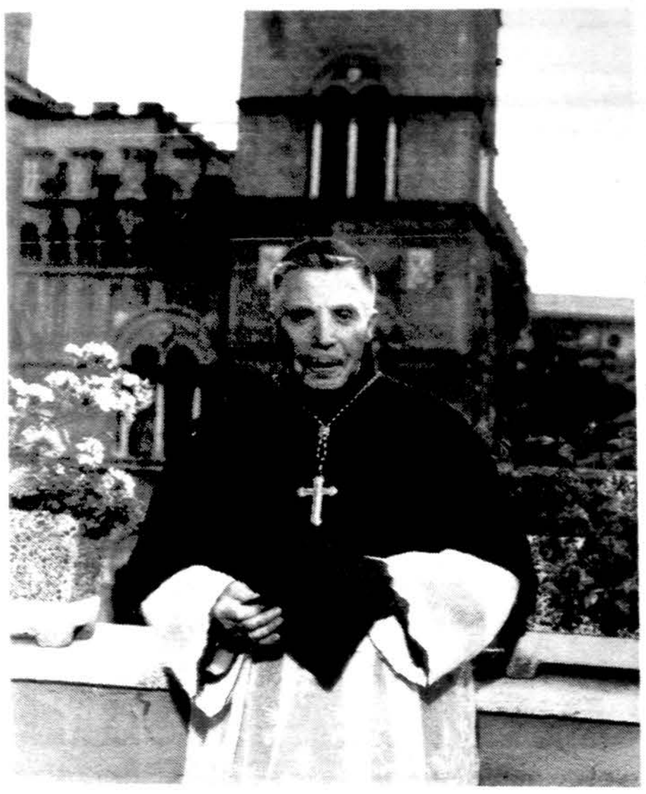

Kardinolas Vincentas Sladkevičius Romoje kardinolu pakėlimo iškilmėse.

KARDINOLAS VINCENTAS SLADKEVIČIUS

L. TULABA

Lietuva ir pasaulyje pasisklaidę lietuviai žinią apie lietuvio kardinolo paskyrimą sutiko su dideliu džiaugsmu. Šią žinią paskelbė popiežius Jonas Paulius II gegužės 29 dieną iškilmingų apeigų metu Šv. Petro bazilikoje. Naujasis kardinolas yra vysk. Vincentas Sladkevičius, Kaišiadorių vyskupijos apaštalinis administratorius, ilgus metus buvęs internuotas Radviliškio Nemunėlyje.

Jei lietuviai sulaukę naujo savojo kardinolo džiūgauja, tai Kremlius vyskupo V. Sladkevičiaus paskyrimą kardinolu sutiko su nenuslepiamu susierzinimu. Į iškilmes Romoje teleido vykti tik su vienu palydovu, būtent vysk. V. Michelevičium. Normaliai naujus kardinolus į iškilmes atlydi gausus būrys tikinčiųjų ir dvasiškių. Be to, kardinolas turėjo sunkumų pasiekti Romą. Tegavo lėktuvu skridimą ne į Romą, o į Milaną, nesudarant galimybių iš Milano pasiekti Romą. Laimingu būdu Milano kardinolas Martini paglobojo ir surado galimybes italų lėktuvu pasiekti Romą, nors ir pavėluotai.

Aerodrome naująjį kardinolą pasitiko grupė Romoje gyvenančių lietuvių dvasiškių ir pasauliečių. Naujo kardinolo pagerbti ir iškilmėse dalyvauti į Romą atvyko Vilko pirmininkas dr. K. Bobelis, Lietuvos Vyčių atstovai prof. dr. J. Stukas su žmona Loreta, Ateitininkų federacijos vadas Juozas Polikaitis, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovė Ingrida Bublienė, Laisvosios Europos radijo lietuviškos dalies direktorius dr. J.K. Čeginskas, vysk. P. Baltakis, vysk. A. Deksnys ir visa eilė kunigų, kurių daugelis buvo mokslo draugai. Dalyvavo taip pat St. Lozoraitis, Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto.

Iškilmėse Vatikane kard. Sladkevičių lydėjo ir visaip jam padėjo prel. Audrys Bačkis, prel. A. Bartkus ir visa kolegijos vadovybė. Be to, kolegija naujojo kardinolo garbei surengė vaišes, kurių metu buvo pasakyta sveikinimo kalbų ir įteikta dovanų. Iškilmėse dalyvavo ir visaip talkino arkiv. P. Marcinkus ir arkiv. Ch. Salatka.

Prel. A. Bačkio rūpesčiu ir pastangomis mūsų kardinolas buvo išskirtinai pagerbtas tiek viešosios konsistorijos eigoje, tiek oficialiuose sveikinimuose, tiek Vatikano sode surengtame priėmime. Sveikino įvairių kraštų kardinolai, vyskupai ir dvasiškiai ambasadoriai, ministeriai ir valstybininkai. Nepasirodė tik nė vienas iš sovietinių kraštų atstovas, nei kuris nors iš žurnalistų, nors grupė spaudos darbuotojų tuo metu lankėsi Romoje ir net buvo priimti Vatikane. Dėl šio nėra ko nei stebėtis, nei apgailestauti.

Šeštadienį, liepos 2 d. kard. V. Sladkevičių su grupe lietuvių priėmė privačioje audiencijoje Šv. Tėvas. Audiencija vyko pačioje puošniausioje salėje — sala del trono. Šv. Tėvas pasveikino kardinolą ir susirinkusiuosius trumpa kalba itališkai ir lietuviškai ir pabrėžė, kad kardinolo paskyrimas yra dovana Lietuvai. Ši dovana suteikta Marijos metais ir ji iš tikrųjų yra Dievo Motinos dovana kraštui, kuris ją myli ir kurį ji myli ir laimina iš Aušros Vartų kaip Gailestingumo Motina.

Sekmadienį, liepos 3 d., kard. Sladkevičius atlaikė šv. Mišias ryte Vatikano radijo stotyje. Jos buvo perduotos oro bangomis į Lietuvą. Tą pačią dieną vakare kard. V. Sladkevičius iškilmingomis apeigomis paremė jam skirtą, kaip kiekvienam kardinolui, bažnyčią Romoje. Prie bažnyčios durų pasitiko Romos kardinolo vikaro pagelbininkas vysk. Riva ir parapijos klebonas. Koncelebravo vysk. Riva, vysk. V. Michelevičius, prel. A. Bačkis, prel. A. Bartkus, Marijonų generolas kun. D. Petraitis ir būrys kitų kunigų. Šv. Mišių pradžioje kardinolą pasveikino klebonas ir perskaitė paskyrimo iškilmingą raštą — bulla. Po evangelijos pasakė itališkai trumpą, bet turiningą pamokslą. Pamokslo tekstas perduotas ištisai spaudai. Prieš palaiminimą prabilo vysk. Riva. Po liturginių apeigų vyko vaišės parapijos salėje.

Romoje kard. Sladkevičius su savo palydovu vysk. V. Michelevičium gyveno Villa Lituania. Buvo kruopščioje globoje prel. A. Bartkaus ir visos kolegijos vadovybės. Vatikane visu kuo rūpinosi ir visame padėjo nenuilstantis prel. A. Bačkis.

Trečiadienį, liepos 6 d., kard. V. Sladkevičius su savo palydovu grįžo į Lietuvą. Jį palydėjo mūsų visų meilė ir karštos maldos, kad grįžęs galėtų sėkmingai ir netrukdomas vadovauti Bažnyčiai mūsų brangioje tėvynėje.

Ko nepasakė...

(Atkelta iš 3 psl.)

žudymui, tautos sunaikinimui. Tai pirmas įvykis istorijoje. Tokių įvykių lietuvių tauta težino iš išgamų dvarininkų, bet jūs? Kerštas — žemiausio, puolusio žmogaus džiaugsmas. Keršijama tik nusikaltusiems, bet ne tūkstančiams vaikų ir moterų.

Būkite prakeikti Lietuvos valstybės ir tautos duobkasiai. Tokių linkėjimų siunčia už tūkstančius lietuvių tas, su kuriuo 1939 - 1940 m. praleisdavai ilgas valandas, o dabar poselencas į tolimą SSSR. Iš Elenos perėjuok tokius pat sveikinimus ir linkėjimus komisarui Girdziauskui.

KG

KELIOS SĄVOKOS AR SĄVOKŲ MIŠINYS

VYTAUTAS VOLERTAS

Sovietų Sąjungoje pasiskardena keisti įvykiai, sudundena skliautas. Kartais net labai netikėtos žinios pasiekia. Liepos 9 d. demonstracija Vilniuje ir „Tiesoje" patalpinta jos nuotrauka. Šiandien mūsų dėmesys, nukreikptas į tą pusę, skiriasi nuo dėmesio prieš penkerius metus ir anksčiau. Tada laukėme tik labai blogų žinių. Juk iš ‚Blogio šalies' (Evil State — Reagan terminas), kokia ji iš tikrųjų buvo septynias dešimtis metų, kitokios naujienos ateiti negalėjo. Tai drebėjimo ir baimės dėmesys, tai statistikos laikotarpis, skaičiuojant dar gyva likusios tautos procentus, dar neišžudytos ir nesurusintos tautos. Šiandien jau analizuojame kitokią statistiką, ar Sovietų Sąjungoje blogis mažėja ir kaip sparčiai.

Sovietų Sąjunga buvo ir iki šiol dar liko Lietuvos ir lietuvių tautos priešas. Ji pražudė Lietuvos valstybę ir nesirengia grobuoniškos neteisybės (tariu be perdėjimo) atsiteisti, nors visas pasaulis žino, kad yra sulaužiusi tarpvalstybines sutartis. Mūsų tautos didelės dalies fizinis išnaikinimas ir visos tautos dvasinis sumaišymas ilgai atsilieps ateityje. Sovietų Sąjunga teroru prikūrė eibes išdavikų (taip pat neperdėta sąvoka), dalyvavusių ir talkinusių savo žmonių, kaimynų, draugų, giminių kankinimuose. Gal tik Sniečkus, Šumauskas, Gedvilas, Paleckis ir pustuzinis kitų sąmoningai įsijungė valstybės ir tautos genocidan. Imperialistinė Rusija pasekė tradiciniu imperialistinės caro Rusijos keliu, tik daug skaudesniu Lietuvai.

Šiuo metu žmonės yra nenaikinami, išskyrus kalinamus disidentus. Šiuo metu žmonės yra mažiau niekinami, nors optimizmo dar stinga.

Štai liepos 2 d. laiške iš Lietuvos tariama: „Mes gyvename įdomius laikus. Tik tiek, kad nežinome, ar ilgai ta muzika tęsis. Ant Stalino, ką beturėjome širdy pikčiausio, sukabinom. Bet va, po Stalino laikų — stagnacija. Ant jos taip pat galėtume daug pašaukti. Tik bėda, kad tie, kurie tą stagnaciją sukūrė, tvirtai sėdi savo postuose. Tiesa, ir jų balsas nebe tas. Kiti net lakštingala ulba. Bet kas iš tokios lakštingalos, kai snape vilko dantys kyšo?"

Anksčiau panašus laiškas nebūtų mus pasiekęs. Jo sėkminga kelionė per geležinę uždangą žymi kaitą. Tačiau jai rodomas nepasitikėjimas dar yra didelis. Jei ši eiga ir toliau keliaus gera kryptimi, ją sveikinsime, tačiau priešas kol kas nepasikeitė. Šiandien skirtingas dėmesys savyje jungia daug smalsumo. Smalsumą dirgina ištisa eilė sąvokų, kurių pilnai nesuprantame, arba nežinome jų ryšio: materializmas, socializmas, marksizmas, lenininzams, stalinizmas, komunizmas, bolševizmas, ateizmas ir t.t. Šitie žodžiai pinasi, kartais jų keli turi vieną sampratą, kartais nieko nereiškia. Juk ir pačios Sovietų Sąjungos oficialus vardas Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjunga (Sojuz Sovietskich Sicialističeskich Respublik) arba Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga, kaip dabar oficialiai verčiama į lietuvių kalbą, yra klaidingas. Tarybos ten neturi jokios reikšmės, nes viską tvarko bolševikų partija, šią imperiją sudaro ne respublikų sąjunga, bet Rusijos jėga užgrobti kraštai.

Čia bus stengiamasi labai bendrai išsiaiškinti, ką minėtos sąvokos reiškia ir kaip jos rišasi. Nelauktina rimto jų nagrinėjimo, tačiau manau, kad yra skaitytojų, kurie norėtų su jomis, paparastai nupasakotomis, susipažinti.

Materializmas ir marksizmas

Materializmas yra pasaulėžiūra, filosofija, kuri visą kosmosą, visą tikrovę laiko vien tik medžiagos padariniais. Pagal ją gyvybė, protas, mintis yra tik medžiagos kaitos apraiškos. Materializmo pradžią randame Sokrato mokinių tarpe. Įsigalėjus Bažnyčiai, jis buvo pasmerktas, ir niekas juo kurį laiką nesidomėjo. Atgijo su renesansu ir su XVIII a. pradžioje išsivyščiusia mokslo pažanga. Tai šį naująjį materializmą savo valstybės filosofija laiko sovietai. Jį pradėjo J.O. Lamettrie, pirmoje XVIII a. pusėje gyvenęs prancūzų filosofas, kuris skelbė, kad žmogus yra mašina, įrodinėjo, kad smegenys turi mąstymo raumenis. Šią mintį vystė D. Holbach, D. Diderot. XIX a. pradžioje materializmas labai sustiprėjo kaip reakcija tada Vokietijoje vyravusiam idealizmui. Materializmas atmeta Dievą, žmogaus sielą, pomirtinį gyvenimą, idealizmą, todėl Sovietų Sąjungoje juo grindžiamas kovinis ateizmas.

Prancūzų atgaivinto materializmo pradžioje Triere, Prūsijos valstybės Reino provincijoje, gimė Karl Heinrich Marx (Marksas 1818-1883). Jo tėvas, advokatas, buvo žydas, bet 1824 su visa šeima, Karoliui esant šešerių metų, perėjo į protestantizmą. Jaunasis Karolis Marksas vedė žinomo barono dukterį. Nors jis gavo filosofijos daktaro laipsnį, didesnę savo amžiaus dalį pašventė revoliucinei žurnalistikai. Dėl jos buvo tremiamas iš vieno krašto į kitą. Susižavėjęs prancūzų materializmu, tada vos spėjusiu pasireikšti, jį vystė toliau, perkeldamas į valstybinio ir ekonominio gyvenimo plotmes. Marksо samprotavimai gavo marksizmo vardą. Tai tas pats materializmas, tačiau iš filosofijos padarytas revoliuciniu judėjimu pakeisti valstybines santvarkas.

Marksas buvo revoliucionierius, piktai rašęs įvairiomis temomis (net prieš žydus), palikęs trijų tomų veikalą „Das Kapital". Paskutiniai du tomai buvo išspausdinti jau po jo mirties F. Engelso rūpesčiu. Šiame veikale dėstė, kad kapitalizmą pakeis socializmas, o šį — komunizmas, kuris tuo laiku neturėjo dar nieko bendra su mums pažįstamu Rusijos komunizmu. Ragino proletariatą ginkluotai revoliucijai, klasių kovai.

Paryžiuje, būdamas ištremtas iš Vokietijos, 1844 Marksas sutiko jau revoliucijon palinkusį Engelsą (Friedrich Engels, 1820-1895), taip pat iš Pareinio Prūsijos kilusį stambaus fabrikanto sūnų. Abu bendradarbiavo iki Markso mirties (Engelsas rėmė Marksą finansiškai), abu organizavo revoliucines kuopeles, abu 1848 parašė „Komunizmo manifestą".

Socializmas ir komunizmas

Šių dviejų sąjūdžių pačią pradžią sunku atskirti. Socializmas yra ūkinė ir politinė santvarka, kurioje gamybos šaltiniai, priemonės ir gaminių paskirstymas priklauso visuomenei. Bendros nuosavybės egzistavo nuo žmonijos pradžios, kol įsivyravo privatiškumas su savo negerovėmis. Prancūzų filosofas Morelly 1755 pavaizdavo idealistinę bendros nuosavybės visuomenę, ir po jo prasidėjo teoretinis, idealistinis, neprievartinis slinkimas šia linkme. Socializmo žodis yra pirmą kartą panaudotas Anglijoje, kalbant apie R. Oven mokslą. Revoliucinio komunizmo idėja yra kilusi Prancūzijoje, kur F.N. Babeuf vadovavo nepavykusiam sukilimui, o vėliau Blanqui draugijose Paryžiuje buvo svarstomos revoliucijos idėjos. Komunizmo žodis pirmąkart panaudotas 1840 E. Cabet veikale. Marksas ir Engelsas „Komunizmo manifeste" socializmą palygino su komunizmu. Tačiau maždaug nuo 1875 iki 1917 šis terminas nustotas vartoti.

Socializmas savo santvarkos visuomenėje siekė ramiu būdu ir yra daug prisidėjęs prie demokratinės santvarkos valstybėse įgyvendinimo. Komunizmas, kuris yra socializmo šaka, jau nuo Markso laikų kalbėjo ir vykdė savo socialinę programą revoliuciniu (o Rusijoje bestiališku) keliu. Socializmas visais laikais ir visuose kraštuose buvo suskilęs į daugelį šakų, tačiau šios šakos laikėsi prie vieno kamieno. Tik komunizmas, ypač bolševizmas tiek atsipleišėjo, jog liko žmonijos pabaisa. Norvegiją ir Švediją jau labai daug metų valdo socialistai, ir ten gyvenimas yra tvarkingas.

Materializmas buvo tik pasaulėžiūra. Socializmas — ekonominė filosofija. Vėliau Marksas abu sujungė ir pridėjo revoliucines mintis. Tada ir socializmas pakreipė ausį Markso pusėn, savo programose dažnai neigdamas religiją. O vien ant Markso pagrindų atsistoję socialistai, prisiėmę revoliucijos ir klasių kovos mintis, išsivystė į komunistus.

Šis paprastas ir siauras pasakojimas rodo, kad materializmas, socializmas, marksizmas kilo anksti krikščionybę prisiėmusiuose kraštuose. Šios visos sąvokos giminiuojasi ir pradėjo reikštis beveik tuo pačiu metu, Šviečiamojo laikotarpio ir Prancūzų revoliucijos paskatintos.

MOKESČIAI

Cook apskrity išsiuntinėtos sąskaitos mokesčių už nuosavybes. Mokesčius reikės sumokėti iki rugpjūčio 30 d.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS — *GREIT PARDUODA*

RIMAS L. STANKUS

361-5950 636-6169

Norintieji **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMUS** per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klijentais. Nuosavybės įkainavimas **nemokamai.**

FOR RENT

Apt. for rent; 2 bdrm., heated, air-cond.; laundry & parking; 73rd & Kedzie; 435.00 a mo. + deposit. Availab. Aug. 15. **Call 737-9187.**

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Stret
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI

Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.

655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

FOR SALE

Pigiai parduodu tinkamus naudoti Lietuvoje
VIDEO REKORDERIUS
(312) 839-5829

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMĄ** mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

GREIT IR SĄŽININGAI PATARNAUJAME PIRKIME BEI PARDAVIME NUOSAVYBIŲ.

Nemokamai įkainuojame jūsų nuosavybę, taip pat pristatysim pagal pageidavimą, sąrašą parduodamų namų jūsų ieškomoj apylinkėj, mieste ar priemiesty. Suinteresuoti prašau skambinti ar užeit pas

BUDRAITIS REALTY
6600 S. Pulaski
767-0600

Parduodamas namas prie 71 ir Sacramento; 1½ aukšto, įrengtas rūsys, 2 auto. garažas. Švarus. Skambinti **Indrei 537-7949 arba 541-3702.**

IEŠKO

Ieškomas **Joseph KIBILDIS,** kilęs iš Varėnos raj., Merkinės valsč., Janionių km. Paskutinis žinomas adresas: 137 Winter St. HAVERHILL, Mass. 01830. U.S.A. Ieško jo brolis Lietuvoje. Žinantieji apie jį prašomi pranešti šiuo adresu; **V. Juška, BROOKS, Alberta, Box 326, Canada. TOJ OJO.**

Ieškomas **Gediminas Grabauskas,** gimęs 1926 m. Vilkaviškio apskrit., Gražiškių valsč., Skardupių km. Ieško: brolis, **Bronius Grabauskas, Venclovos g-vė, nr. 7, butas 27, Lietuva.**

HELP WANTED

UPHOLSTERER

Fully custom upholstery shop is looking for an experienced upholsterer. Full time steady work. Call Mr. Yung.

337-8015
Parenteau Studios
230 W. Huron St.

PUIKI PROGA!

Didžiausia Floridos žemės išplanavimo ir statybos bendrovė ieško daliniam ar pilnam laikui ,,marketing'' atstovo dirbti Čikagos apylinkėse. Pageidaujama mokėti dvi kalbas. Leidimas nereikalaujamas. Išmokysime veltui. Patogios darbo valandos. Puikus komisas ir apdrauda.

Skambinti: **Ziggy (132) 452-6470.**
General Development Corp.
,,Ištesime Floridos Pažadus''

Tremtinė — tai vienas paveikslas iš labai puošnios dail. POVILO PUZINO monografijos, kuri yra didelio formato ir talpina net 28 spalvotas reprodukcijas. Kartu ir XX amžiaus Madoną, apdovanotas aukščiausia premija tarptautiniame madonų festivalyje Los Angeles, Calif. ir Grand National Award Amerikos dailiniikų profesinėje sąjungoje New Yorke. Puiki dovana ir tinka bent kuriomis progomis įteikti bet kam: svetimtaučiui ar lietuviui. Kaina su persiuntimu 27 dol. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 West 63rd Street,
Chicago, IL 60629

Illinois gyventojai dar prideda $1.50 valstijos mokesčio.

RENGINIAI CHICAGOJE

Rugpjūčio 3 d. — „Vydūnas" — Apolinaro Bagdono paskaita. 2 val. p.p. Vyresniųjų Lietuvių centre.

Rugpjūčio 7 d. — Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus tarptautinė mugė muziejaus aplinkoje ir viduje. Pradžia 11 val. ryto.

— Lietuvių Tarybos gegužinė Grinių sodyboje, Lockport, IL.

— Tauragės klubo gegužinė Šaulių namuose.

Rugpjūčio 10 d. — „Lietuviškos vestuvės" filmas rodomas 2 val. p.p. Vyresniųjų Lietuvių centre.

Rugpjūčio 14 d. — Tautinės sąjungos metinis piknikas Ateitininkų namų sode, Lemonte.

— Marijos metų užbaigimo šventė (Chicagos ir apylinkių) įvyks Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje 3 val. p.p.

— Lietuvos Dukterų gegužinė Marquette Parke.

Rugpjūčio 14 d. — LKBK (Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikai) paremti piknikas Šaulių namuose. Rengia LB Brighton Parko apylinkės valdyba.

Rugpjūčio 17 d. — Paskaita Vyresniųjų Lietuvių centre.

Rugpjūčio 21 d. — „Lietuvių Balso" laikraščio gegužinė Grinių sodyboje, Lockport, IL.

— Ateitininkų namų gegužinė, namų sode, Lemonte.

— Beverly Shores Lietuvių klubo gegužinė Stankūnų „Pines" restorano sodelyje.

Rugpjūčio 24 d. — Vyresniųjų Lietuvių centrui paremti vajaus popietė to centro patalpose. Pradžia 3 val. p.p.

Rugpjūčio 28 d. Balfo tradicinė gegužinė Jaunimo centre.

— Lietuvių Respublikonų Illinois lygos metinis išvažiavimas į gamtą — Ateitininkų namų sode, Lemonte.

Rugpjūčio 30 d. — Vyresniųjų Lietuvių centro savanorių pietūs (12 val.).

Rugsėjo 8-11 d. — Santaros-Šviesos federacijos 35-tas suvažiavimas Tabor Farmoje, Sodus, Mich.

Rugsėjo 11 d. — Lemonto apylinkės gegužinė Ateitininkų namuose.

Rugsėjo 17 d. — Tautinių namų sukaktuvinis pokylis Tautiniuose namuose.

— Beverly Shores Lietuvių klubo rudens spalvų balius SPA restorane.

Rugsėjo 18 d. — „Lietuvos Aidų" gegužinė Šaulių namuose.

Rugsėjo 25 d. — „Draugo" banketas Martinique salėje.

Rugsėjo 30 d. — „Ateities" savaitgalis Jaunimo centro kavinėje.

Spali 1 d. — „Kernavės" tunto veiklos 30 metų sukakties pokylis Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus „Gintaro" salėje.

— „Ateities" vakaras Jaunimo centro didž. salėje.

— Suvalkiečių draugijos 50 metų sukaktuvinis pokylis Šaulių namuose.

Spalio 2 d. — „Nauji vardai — nauji balsai I" koncertas Jaunimo centre. Rengia „Margutis".

— „Ateities" akademinis savaitgalis Ateitininkų namuose, Lemonte.

— Pranciškiečių seserų rėmėjų seimas Marijonų vienuolyne.

Spalio 8 d. — Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos vakaras Jaunimo centro didž. salėje.

— Jūrų šaulių „Klaipėda" kuopos metinis pokylis Šv. Antano parapijos salėje, Cicero.

Spalio 9 d. — Spalio 9-tosios — Vilniaus pagrobimo minėjimas Jaunimo centre. Rengia Vilniaus krašto lietuvių sąjungos Chicagos skyrius.

Spalio 15 d. — „Puota jūros dugne" — jūrų skautų tradicinis pokylis Jaunimo centre.

Spalio 16 d. — Putnamo seselių rėmėjų madų paroda Jaunimo centre.

Spalio 21 d. — Metinis Lietuvių Foto parodos atidarymas Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Rengia Budrio vardo Foto archyvas. Tęsis iki spalio 30d.

Spalio 22 d. — Lietuvos Dukterų draugijos Rudens balius Jaunimo centro didž. salėje.

— Anglijos Lietuvių klubo Chicagoje balius Šaulių namuose.

Spalio 22-23 d. — LITHPEX XXII, Chicagos Lietuvių Filatelistų draugijos „Lietuva" paroda, Jaunimo centro maž. salėje.

Spalio 23 d. Australijos „Svajonių aidai" koncertas Jaunimo centro didž. salėje.

— Visuomenės supažindinimą su knyga „Lietuviai tautininkai — komunistų kankiniai" Lietuvių Tautiniuose namuose 3 val. p.p. rengia Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga. Kalbės ALT s-gos garbės narys Vytautas Abraitis.

— Šv. Kazimiero seserų rėmėjų metinė vakarienė Pressman salėje, prie 57-tos ir Kedzie.

— Filatelistų pobūvis Jaunimo centro maž. salėje.

Spalio 28 d. — Jono Aisčio „Raštų" pirmojo tomo sutiktuvės Jaunimo centro kavinėje. Ruošia ateitininkų sendraugių Chicagos skyr.

Spalio 29 d. — Metinis Lietuvių Golfo klubo pokylis Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus „Gintaro" salėje.

Spalio 30 d. — Dainavos ansamblio „Užgavėnių" spektaklis Marijos aukšt. mokyklos salėje.

Lapkričio 4 d. — Vakaronė ir foto parodos premijų įteikimas Jaunimo centro kavinėje. Rengia Budrio vardo Foto archyvas.

Lapkričio 5 d. Lietuvių operos tradicinis balius, koncertas ir laimingų bilietų traukimas Jaunimo centro didž. salėje.

— „Lietuvių Balso" laikraščio vakaras Lietuvių Tautiniuose namuose.

Lapkričio 6 d. — Kr. Donelaičio lit. mokyklos madų paroda Jaun. centro didž. salėje.

— Panevėžiečių klubo susirinkimas Jaunimo centro maž. salėje.

— Marijonų bendradarbių žaidimų popietė Marijonų vienuolyno salėje.

Lapkričio 12 d. — Lietuvių Fondo vajaus pokylis Martinique salėje.

— „Grandies" balius Jaunimo centro didž. salėje.

— LB Brighton Parko apylinkės metinis pokylis Šaulių salėje.

— Lemonto apylinkės Rudens balius Amber Shires salėje.

Lapkričio 18 d. Lietuvoje skautybės įkūrimo 70-mečio minėjimas Jaunimo centre. Rengia Chicagos skautininkų,-kių Ramovė.

Lapkričio 19 d. — Chicagos Aukšt. Lituanistinės mokyklos — ČALM metinis pokylis Jaunimo centro didž. salėje.

Lapkričio 20 d. — „Nauji vardai — nauji balsai II" koncertas Jaunimo centre. Rengia „Margutis".

— Kariuomenės šventės minėjimas Jaunimo centro maž. salėje.

Lapkričio 24 d. — Jaunimo šokiai Jaun. centro didž. salėje. Rengia Lietuvių Jaunimo sąjunga.

Lapkričio 26 d. — Futbolo klubo „Lituanica" tradicinė sezono užbaigimo vakarienė ir šokiai Lietuvių Tautiniuose namuose.

— ANTRO KAIMO sukaktuvinis 25 m. spektaklis Jaunimo centro didž. salėje (su šiandieniniais ir veteranais vaidintojais).

Lapkričio 27 d. — ANTRO KAIMO 25 m. jubiliejinis spektaklis Jaunimo centre didž. salėje, dalyvaujant daugiau negu 20 vaidintojų.

Gruodžio 2 d. — Ateitininkų sendraugių Chicagos skyriaus vakaronė Jaunimo centro kavinėje.

Gruodžio 4 d. — Jaunimo centro metinė vakarienė didž. salėje.

Gruodžio 10 d. — A. Kairio dramos premjera Jaunimo centro didž. salėje. Ruošia Krikščionybės jubiliejaus komitetas.

Gruodžio 11 d. — A. Kairio dramos pastatymas Jaunimo centre. Atlieka Los Angeles Lietuvių Dramos sambūris. Rengėjas — Lietuvos Krikščionybės jubiliejaus komitetas.

Gruodžio 25 d. — Jaunimo šokiai Jaunimo centro didž. salėje. Ruošia akademikai skautai.

Gruodžio 31 d. — Lietuvių Operos Naujų Metų sutikimo balius Jaunimo centro didž. salėje.

— Dainavos meno ansamblio Naujų Metų sutikimas Jaunimo centro kavinėje.

Lietuviai Floridoje
Miami, Fla.

NUOTAIKINGA IŠKYLA

Vasarą ne tik Miami lietuvių klubas, bet ir jo nariai atostogauja. Daugelis išvažinėja į šiaurės Amerikos ir Kanados miestus, o likusieji poilsiauja Atlanto bangose ar apšaldytose gyvenvietėse. Tačiau ir vasarą norisi susitikti, pabendrauti.

„Aušros" šaulių kuopa jau kelinti metai liepos 4 d. surengia iškylą-gegužinę ir pamini Amerikos nepriklausomybės šventę. Ir šį kartą gražus būrys suvažiavo į šaulių Ipolito ir Valerijos Jokšų sodybą ir prasmingai praleido šią svarbią Amerikos šventę. O ją minėti ir švęsti atrodo mums visiems pridera, nes šis kraštas mus priėmė, davė darbo ir suteikė tikybinę, kultūrinę ir tautinę laisvę.

Kuopos pirm. Mykolas Vitkus istoriškai nupasakojo apie nepriklausomybės šventę nuo pirmosios iki šių metų. Buvo sudainuota „America the Beautiful".

Drauge buvo paminėtos ir asmeninės varduvių ir įvairių sukaktuvių šventės. Gunda Kodatienė jas išvardino, ypatingai paminėdama daug pasidarbavusį Petrą Šilą, kuris, be kitų savo ir šeimos švenčių, turi svarbią 85 metų amžiaus sukaktį. Pripildyti stiklai Šilo atvežtu šampanu. Linkint jam sveikatos ir visiems sukaktuvininkams sudainuota Ilgiausių metų. Visi vaišinosi suvežtu labai įvairiu ir skaniu maistu. Netrūko ir gėrimų. Ne su raketomis, bet geroj, džiaugsmingoj nuotaikoj maloniai praleista diena gražiame gamtos prieglobstyje.

VARDINĖS

Lietuvoje buvo didžiausi šv. Onos atlaidai. Parapijose iš toliausiai suvažiuodavo žmonės pasimelsti, o drauge ir susitikti atšvęsti Onų vardadienius. Malonu buvo lankyti prekybininkų būdas, nusipirkti virtinę baronkų ir pasikabinus ant kaklo — valgyti.

Liepos 26 d. ir mūsų Onos Šilienė, Griškelienė ir Vaičekonienė atšventė savo vardadienius artimųjų tarpe. Linkėjome joms sveikatos ir viso geriausio, o mums dalyviams buvo graži pramoga.

Gunda K.

PARAMA MERUI

Chicagos kultūros reikalų departamentas paskelbė, kad iš JAV menų fondo gauta 245,000 dol. ir bus duodama parama įvairioms meno grupėms.

Paulius Klimas kalba Monroe County legislatūroje apie Petrą Gražulį ir „glasnost". Nuotr. **Doug Meszler**

A.†A.
ISABELLE KLAVITER

Gyveno Marquette Parko apylinkėje.
Mirė 1988 m. liepos 31 d., sulaukusi 82 m. amžiaus.
Gimė Pensilvanijoj.

Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Donald Kingston, marti Alberta, anūkai: Patrick, Brian, Donald; trys proanūkai; seserys Alice Winsky, Ann Buckingham ir Edith Siniawski; posūnis Raymond Klaviter ir kiti giminės.

Kūnas pašarvotas antradienį, rugpjūčio 2 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71st St.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugpjūčio 3 d. Iš koplyčios 9:15 val. ryto bus atlydėta į St. Adrian parapijos bažnyčią, 70th St. & Washtenaw Ave., kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Resurrection kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę sūnus, marti, seserys, posūnis, anūkai ir proanūkai.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus. Tel. 476-2345.

A.†A.
KĘSTUČIUI URBUČIUI

taip anksti ir netikėtai iškeliavus, jo tėvus NINĄ ir PRANĄ, seserį RŪTĄ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučia.

Korp! Kęstutis

A.†A.
Inž. KĘSTUČIUI URBUČIUI

staiga mirus, jo tėvams ANTANINAI ir PRANUI URBUČIAMS, jo šeimai ir artimiesiems liūdesio valandoje reiškiame širdingiausią užuojautą.

Floridos Auksinio Kranto
Lietuvių Bendruomenė

A.†A.
KĘSTUČIUI URBUČIUI

netikėtai mirus, reiškiame giliausią užuojautą: žmonai ELIZABETH su vaikais, tėvams ANTANINAI ir PRANUI URBUČIAMS, seseriai RŪTAI su šeima ir kitiems giminėms bei artimiesiems.

Onutė Šiaudikienė,
Lelė ir Juozas Žvyniai,
Kastas Gasparaitis

Mylimam Sūnui ir Broliui

A.†A.
KĘSTUČIUI URBUČIUI

staiga ir per anksti mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo tėvus ANTANINĄ ir PRANĄ URBUČIUS, seserį RŪTĄ ir jos vyrą POVILĄ KILIUS, jų dukras, kitus gimines ir artimuosius, taip pat Vokietijoje gyvenančią velionio žmoną ir vaikus.

Ina ir Jonas Kasiai

A.†A.
POVILAS LAURINAVIČIUS

Gyveno Brighton Parko apylinkėje.
Mirė 1988 m. liepos 30 d., 4 val. p.p. sulaukęs 79 m. amžiaus.
Gimė Lietuvoje, Baltriškių parapijoje.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Marija Juknaitė, Lenkijoje mirusio brolio žmona Ona ir duktė Renė; seserėčia Henė Ordo ir sūnėnas Zigmas su šeima; Latvijoje — dukterėčia Leokadija ir sūnėnas Mykolas su šeimomis. Lietuvoje — svainiai: Juozas, Vladas, Jonas ir Stasys Jukniai su šeimomis, pusseserės Antosė ir Marija su šeimomis bei kiti giminės.

Kūnas pašarvotas antradienį, rugpjūčio 2 d. nuo 1 iki 9 v.v. Gaidas-Daimid koplyčioje, 4330 S. California Ave.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugpjūčio 3 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona ir giminės.

Laidotuvių direkt. Gaidas-Daimid. Tel. 523-0440.

Geram draugui

A.†A.
KĘSTUI URBUČIUI

per anksti iškeliavusiam amžinybėn, žmonai ELISABETH, vaikams DANIELA ir STEFAN, tėveliams PRANUI ir ANTANINAI URBUČIAMS, seseriai RŪTAI su šeima reiškiame giliausią užuojautą ir kartu liūdime.

Romas Burneikis ir vaikai:
Paulius, Vincas ir Alexa

GAIDAS—DAIMID
EUDEIKIS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS
2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003
Sally Donald M., Jr.

APLINK MUS

x Sol. Arnoldas Voketaitis Grant Parko koncertuose praėjusį penktadienį ir sekmadienį atliko Venecijos ambasadoriaus partiją Verti „Otello" operoje, kuri buvo dainuota koncertinėje formoje su trupučiu vaidybos. Dirigavo Leonard Slatkin. Išleistoje programoje atspausdinta „Otello" operos apžvalga ir platūs aprašymai apie dirigentą ir solistus. Apie Voketaitį pažymėta, kad jis yra lietuvių kilmės dainininkas.

x Savo bendradarbiams dar kartą primename, kad negalima redakcijai siųsti neužlipintuose vokuose korespondencijų ar straipsnių, nes paštas leidžia antspauduoti automatams ir dažniausiai taip suplėšo, kad jų turinio negalima panaudoti. Kaina ta pati siunčiant neužlipytuose vokuose ar užlipytuose, bet automatui ne tas pat — jis sudrasko ne tik voką, bet ir voke įdėtą raštą.

x Lietuvių Bendruomenės Vid. Vakarų apygarda rengia vakaronę Jaunimo centro mažojoj salėje rugpjūčio 5 d., penktadienį, ir rodys filmą iš Vilniaus Vingio parko demonstracijų už laisvę. Filme matyti tautinės vėliavos ir girdėti patriotinės kalbos. Visi kviečiami vakaronėj dalyvauti ir filmą pamatyti.

x Martha J. Sawickis laiške, išspausdintame „Chicago Tribune" liepos 29 d., pasisakė prieš tuos, kurie kaltino prez. Reaganą, kad jis Maskvoje priėmė disidentus, neva kolaboravusius su naciais, bet nepasisakė prieš OSI kolaboravimą sovietų KGB.

x „Mūsų Vytis", nr. 1, Akademinio skautų sąjūdžio žurnalas, išėjo iš spaudos. Šiame numeryje daugiausia aprašyta Bostono skautų akademikų veikla praeityje ir dabartyje. „Mūsų Vyčio" redaktorė — Birutė Kožicienė, bet šį numerį redagavo Jūratė Aukštikalnienė. Numeris gausiai iliustruotas iš Bostono akademikų ir kitų veiklos.

x St. Xavier College (3700 W. 103 St., Chicago) informuoja apie einamus dalykus visą rugpjūčio mėnesį. Suaugusius, daugiau kaip 23 metų amžiaus, informuoja rugpjūčio 6 d. 10:30 val. ir rugpjūčio 22 d. 7:30 val. vak.

x Filmas apie demonstracijas Lietuvoje bus rodomas šį penktadienį, rugpjūčio 5 d., 7:30 v.v. Jaunimo centro mažojoje salėje. Vakaronę ruošia ir visuomenę maloniai kviečia atvykti LB Vid. Vak. Apygardos valdyba.

(sk)

x Chicagos ALTO pobūvis įvyks rugpjūčio 7 d., sekmadienį 12 val. p.p. ponų Grinių sodyboje, Lockport, IL, ant 143-čios gatvės, 2 blokai į vakarus nuo State gatvės. Visi Chicagos ALTO rėmėjai maloniai kviečiami gražiojoje gamtoje praleisti sekmadienį gerų bičiulių tarpe. Nuo Marquette Parko bažnyčios 11 val. ryto į pobūvį vyks autobusas. Informacijas teikia: **737-0928** arba **434-3713.**

(sk)

x Ruoškimės į Lietuvos Dukterų gegužinę rugpjūčio 14 d., 12 val., Marquette Parke, prie 70-tos ir California g-vių. Čia bus malonu pasisvečiuoti, pasisotinti, atsigaivinti, išbandyti laimę loterijoj. Laukiame fantų dr-jos būstinėj!

(sk)

x Linda ir Alda Mikučiauskaitės užbaigė šiuos mokslo metus Lemonto Township aukšt. mokykloj su aukščiausiais pagyrimais. Jų brolis lanko Central Junior aukšt. mokyklą Lemonte ir specialiai atžymėtas matematikoje. Prieš tai jie visi lankė Marquette Parko Švč. M. Marijos Gimimo parapijos mokyklą ir gyveno su tėvais jos ribose. Linkėtina visiems siekti dar aukštesnių mokslų ir gerų pažymių.

x Judita Juozaitytė, talentinga įvairių puošmenų kūrėja, demonstruos pabaltiečių papuošalų iš sidabro darymą Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus festivalyje rugpjūčio 7 d., sekmadienį, 12 val. Ji turės net archeologinių pavyzdžių. Visi kviečiami festivalyje dalyvauti.

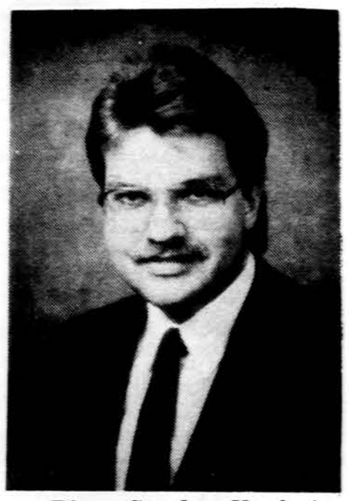

x Rimas Stankus, Vandos ir Jono Stankų sūnus dirba nuosavybių pirkimo ir pardavimo srityje kartu su Re/Max bendrove, bet daugiau vienas. Jis jau trumpu laiku gavo du žymenis už sėkmingą verslą ir gerą nuosavybių pardavime patarnavimą. Jis gerai kalba lietuviškai, tai ir lietuviams patarnauja ne tik savo patarimais, bet ir profesiniu darbu. R. Stankus šiuo metu rengiasi sukurti šeimą.

x JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdyba liepos 27 d. buvo sukvietusi šios apygardos apylinkių pirmininkų, PLB seimo ir JAV LB XII tarybos narių susirinkimą pasidalinti nuotaikomis, apie PLB seimą ir naujos PLB valdybos rinkimus, aptarti kitus skubius reikalus ir pasvarstyti galimybes apie naujos JAV LB krašto valdybos sudarymą iš apylinkėse gyvenančių veiklių bendruomenininkų, sutaupant kelionės išlaidas posėdžiams. Susirinkusieji galimybėms tirti sudarė specialią komisiją. Svarstybose dalyvavo 25 veiklūs Bendruomenės nariai.

x A. ir J. Musteikiai, Fallon, Nevada, Lariat Motel, mūsų nuoširdūs rėmėjai, su prenumeratos pratęsimo mokesčiu atsiuntė visą šimtinę. A. ir J. Musteikius įrašome į garbės prenumeratorių sąrašą, o už nuolatinę paramą labai dėkojame.

x „Cicero vysk. M. Valančiaus ateitininkų kuopos vardu nuoširdžiai dėkoju Jums už visas patalpintas žinutes ir straipsnius apie kuopos veiklą. Linkiu viso geriausio spaudos darbe". Pasirašė dr. Roma Kuprienė, Riverside, Illinois. Nuoširdus ačiū už rėmimą savos spaudos.

x S. Kiršinas, Ont., Kanada, grąžino laimėjimų šakneles su 22 dol. auka. A. Skeivalas, Oak Lawn, Ill., atsiuntė 15 dol. auką. Nuoširdus ačiū.

x Valentinas ir Ona Račiūnai, Chicago, Ill., mūsų nuoširdūs rėmėjai, dalyvavo „Draugo" gegužinėje, užsuko į administraciją ir paaukojo 25 dol. dienraščio stiprinimui. Nuoširdus ačiū. Malonu paminėti, kad V. Račiūnas prisidėjo prie gegužinės pasisekimo, talkindamas savo darbu.

PLB seime pietų metu. Iš kairės: J. Kojelis, dr. Z. Brinkis, A. Raulinaitienė, A. Raulinaitis, A. Mikučionis, A. Nelsienė, R. Nelsas, E. Kojelienė ir R. Bublys.

„TIESOS" NETIESA APIE MITINGĄ VINGIO PARKE

Atrodo, kad liepos 9 d. į Vingio parką iš visos Lietuvos susibūrusius 100,000 tautiečių buvo apėmusi masinė psichozė. Jie buvo įsitikinę, kad jie ten suplaukė išreikšti savo vieningą įsitikinimą, kad Lietuvai reikia radikaliai keisti savo politinę, visuomeninę ir ūkinę sistemą. Jie manė, kad jie ovacijomis sutiko poetą Sigitą Gedą, juos kvietusį surinkti visas tautos vėliavas, knygas, bažnyčias bei relikvijas ir jiems priminusį, kaip tragiškai lietuvių tautą paveikė beveik 50 metų „šėtono paunksmėje"; kad jie nušvilpė centro komiteto sekretorių Algirdą Brazauską, kai jis paskelbė, jog Lietuva esanti išlaikytinė respublika, ir jam plojo, kai jis už tą teiginį atsiprašė, kad jie matė daug plakatų, smerkiančių pirmąjį sekretorių Songailą, antrąjį sekretorių Mitkiną ir KGB. Jie tarėsi priėmę rezoliuciją, smerkiančią „Tiesą" už labai konkrečius nusikaltimus: stalinizmą, tiesos iškraipymą, atsisakymą persitvarkyti. Jie sapnavo, jog jie mojavo laisvą Lietuvą simbolizuojančiomis trispalvėmis, kurios tą dieną dar nebuvo formaliai įteisintos. Jiems vaidenosi, kad jie beveik be perstojo skandavo žodį „Lietuva". Ir kad jie sugiedojo nepriklausomos Lietuvos himną...

Po trijų dienų, liepos 12 d., tą miražuose pasiklydusią šimtatūkstantinę minią į „tikrovę" sugrąžino dienraštis „Tiesa", jiems paaiškindamas, kad juos į Vingio parką sutraukė ne karšta meilė Lietuvai, ne gilus susirūpinimas jos ateitimi, ne pasipiktinimas Lietuvą tebevaldančia stalinine biurokratija, bet persitvarkymą pradėjusios ir jai vadovaujančios komunistų partijos išmintis ir įkvepianti dvasia. „Tiesos" korespondentams Sigito Gedos kalba negzistavo, Algirdas Brazauskas niekad neatsiprašė susirinkusiųjų. Nebuvo estų ir baltarusių vėliavų. Estų liaudies fronto atstovas nepasakė kalbos. Minia vieningai nepriėmė rezoliucijos, remiančios teisėtus armėnų tautos reikalavimus. Budrūs „Tiesos" žurnalistai negirdėjo nuolat skanduojamo žodžio „Lietuva". Jie paaiškino, kad minia giedojo ne Tautos himną, bet „Tautišką giesmę" — ne todėl, kad jie norėjo išreikšti savo tikėjimą laisvos ir nepriklausomos Lietuvos ateitimi, bet kadangi oficialioje spaudoje pasirodė „argumentuotos publikacijos" ir kadangi visuomenėje vyksta „atgyvenusių stereotipų laužymas".

Persitvarkymas juda savo keliu, bet „Tiesoje" vis ta pati muzika. Gyvų, jaučiančių, galvojančių, tikinčių žmonių minia dienraštyje pavirto partijai paklusnių avelių banda (tik su negausiomis neigiamomis išimtimis), aistringas mitingas — marionečių teatru. Dalyviai ir kalbėtojai, kaip amerikietiško graboriaus klientai, buvo išdažyti, nulakuojami ir suvienodinti. „Tiesa" tebesivadovauja tradiciniais stalininės (ir lenininės) spaudos principais: „nepatogios", kritiškos kalbos, kaip Sigito Gedos ar Jokūbo Minkevičiaus, nutylimos ar sutraukiamos į blankius sakinėlius, „pavojingos" citatos parafrazuojamos, iškreipiant jų turinį, kaip atsitiko su Petkevičiaus pareiškimais apie „politinę sistemą, pagimdžiusią visų mūsų nelaimes ir kančias" bei jo atsisakymą gyventi pagal „prievartos, melo ir baimės principus". Užuot supažindinęs skaitytojus su mitingo rezoliucija apie save patį, dienraštis tiktai priekaištauja, kad ji per daug „triuškinanti". Užuot atsiprašius už sąmoningą melą, kaip birželio 24 d. Vilniuje įvykusio mitingo dalyvių skaičiaus sumažinimą 40 tūkstančių žmonių, puolami tą melą paskelbusieji žmonės ir skatinami „mokytis" diskusijų orumo kultūros".

Ko „Tiesa" nori tuo pasiekti? Juk 100,000 mitinge buvusių žmonių žino, kad dienraštis meluoja. Žino jų giminės ir draugai. Žino ir išeivija, dabar su tokiu susidomėjimu žiūrinti mitingo filmą. Ar tokia ždanovinė akrobatika laikraščiui nėra žurnalistinė ir politinė savižudystė?

Atsakymas žvelgia į „Tiesos" skaitytojus iš jos pirmo puslapio, po pavadinimu. „Tiesa" yra „Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto, Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos organas". Dienraščio straipsnių turinys ir jo žurnalistų lygis yra tų institucijų veidrodis. Tiesos redaktoriai ir žurnalistai kalba apie „persitvarkymą", bet savo intelektualinių ir moralinių švarkų atlapuose jie tebelaiko įsisegę Stalino paveikslėlius.

kž

x Jonas Balbatas, Cleveland, Ohio, lankėsi Chicagoje, ta proga aplankė „Draugą", įteikė 20 dol. auką ir grąžino laimėjimų šakneles. Nuoširdus ačiū.

x Ritonė Rudaitienė, Oak Lawn, Ill., „Draugo" bendradarbė, rėmėja, negalėdama dalyvauti „Draugo" gegužinėje, įteikė 20 dol. auką. Labai dėkojame.

x Eleonora ir Bronius Paliulioniai iš Cicero, Ill., „Draugo" rėmėjai, dalyvavo „Draugo" gegužinėje liepos 24 d. ir ta proga užsuko į administraciją ir įteikė 20 dol. auką. Nuoširdus ačiū.

x Jadvyga Damušienė, Lockport, Ill., mūsų bendradarbė, lietuviškų organizacijų darbuotoja, grąžino laimėjimų šakneles su 35 dol. auka. Nuoširdus ačiū.

x JAV Lietuvių jaunimo sąjungos Chicagos skyriaus iždininkė Audra Kubiliūtė, Chicago, Ill., mums rašo: „...nuoširdžiai dėkodama Jums už nuolatinį mūsų darbų ir užsimojimų žinių skleidimą, siunčiu „Draugui' kuklią 50 dol. auką". Nuoširdus ačiū mūsų mielam jaunimui už gražų gestą lietuviškai spaudai.

x Juozas Sabrinskas iš Cicero, Ill., dalyvavo „Draugo" gegužinėje, pratęsė prenumeratą ir dar pridėjo 10 dol. auką, Juozas Naujalis taip pat iš Cicero, Ill., įteikė 10 dol. auką už kalėdines korteles ir kalendorių. Nuoširdus ačiū.

Susitikę Tautinių šokių šventėje Hamiltone. Iš kairės: Rimas Mulokas ir Romas Nelsas iš Los Angeles, Vanda Vebeliūnienė ir Romas Kezys iš New Yorko.

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

PRIĖMIMAS PAVERGTŲ TAUTŲ ATSTOVAMS

Liepos 20 dienos vakare į Illinois valstijos pastatą Chicagos miesto centre susirinko daugiau kaip du šimtai įvairių tautinių grupių atstovų. Tai gubernatoriaus James Thompson svečiai ryšium su Pavergtų tautų savaitės minėjimu. Gubernatorius Thompson jau antri metai iš eilės ruošia šį priėmimą ir parodo dėmesį šios savaitės paminėjimui. Jis ne tik padengia visas šio priėmimo išlaidas, bet kartu sudaro progą Pavergtų tautų atstovams suruošti parodėles, iškabinti plakatus ir dalinti literatūrą. Šį pastatą per savaitę aplanko dideli skaičiai turistų ir valstijos piliečių, tad graži proga pristatyti Pavergtų tautų reikalą ir įspėti apie komunizmo grėsmę laisvajam pasauliui.

Šiais metais tautinių grupių parodėlių nepasisekė suorganizuoti, bet visą savaitę pastate kabėjo didelis plakatas, buvo išstatytas pasaulio žemėlapis, kuriame buvo išvardintos pavergtos tautos ir buvo dalinama informacinė literatūra.

Gubernatoriui išvykus į Atlanta, kaip teisybės atstovui atremti demokratų konvencijoje daromus užmetimus, svečius priėmė Illinois valstijos sekretorius Jim Edgar, gubernatoriaus asistentas tautinių grupių reikalams Leo Kazaniwskyj ir Kazimieras Oksas, Illinois Pavergtų tautų komiteto pirmininkas. Oficialiai programos daliai pasikeisdami vadovavo Anatolijus Milunas ir Orest Baranyk (ukrainietis).

Įnešus Amerikos ir Illinois vėliavas, kurios prisiglaudė prie eilės išrikiuotų tautinių grupių vėliavų, himną sugiedojo sol. Praurimė Ragienė, akompanuojant Rasai Poskočimienei. Maldą sukalbėti buvo pakviesti du kunigai. Vienas iš ukrainiečių, kitas iš gudų, nes abi šios tautinės grupės mini krikščionybės tūkstanties metų jubiliejų.

Illinois valstijos sekretorius Jim Edgar tarė pagrindinį žodį, iškeldamas svarbą šio paminėjimo ir reikšdamas viltį, kad pavergtos tautos bus vėl laisvos.

Kazimieras Oksas, pasveikinęs susirinkusius, kvietė vaišintis ir reiškė padėką gubernatoriui už surengimą šio priėmimo.

Svečiai vaišinosi prie bufeto įvairiais karštais patiekalais, vaišinosi vynu ir minkštais gėrimais ir stebėjo meninę programos dalį, kurioje pasirodė lietuvių tautinių šokių grupė „Spindulys", ukrainiečių tautinių šokių grupė ir čekų kvartetas.

Priėmimo metu buvo įteikti pažymėjimai už nuopelnus latviui Tedis Zierins, jau daugelį metų matomam minėjimų metu su įdomiais plakatais ir grandinėmis ir dažnai laikraščių nuotraukose ir kubiečiui dr. Manfredo Borges, aktyviam demonstracijų organizatoriui. Specialus žymuo paskirtas gubernatoriui James Thompson, išreiškiant jam padėką už paramą.

Užbaigiamą žodį tarė gubernatoriaus asistentas Leo Kazaniwskyj. Jis priminė, kad šiais metais ukrainiečiai ir gudai negali laisvai švęsti krikščionybės jubiliejų savo kraštuose, tad reikia čia kuo įspūdingiau paminėti. Jis taip pat iškėlė mintį, kad sutinka su Jesse Jackson posakiu, „kad norint viską galima pdaryti".

Tautinių grupių atstovai, atvykę į šį kraštą, tai žinojo jau prieš daugelį metų. Jie nelaukė išmaldos ir nesitikėjo ko gauti, bet dirbo, stengėsi ir sugebėjo atsistoti ant kojų, išmokyti savo vaikus ir tai padarė patys be niekieno pagalbos.

Priėmimas užbaigtas visiems giedant „Dieve laimink Ameriką".

Dažnai dejuojame, kad su mumis niekas nesiskaito ir į mus nekreipia dėmesio. Į šį priėmimą buvo planuota kviesti apie trys šimtai asmenų. Maistas, gėrimai ir visa kita už dyką. Priedų paties gubernatoriaus dėmesys mūsų ir kitų pavergtų tautų reikalui. Deja, dalis svečių, neatsiliepė, kiti atsiliepė, bet nedalyvavo ir skaičius svečių nubyrėjo beveik iki dviejų šimtų. Aišku, jei mes nerodysim šiam reikalui dėmesio, kiek ilgai kiti tai mums darys. Ir tada vėl aimanuosime, kad niekas į mus nekreipia dėmesio.

A. M.

IŠ ARTI IR TOLI

ARGENTINOJE

— **A. a. Pijus Sakalauskas** liepos 9 d. buvo rastas ramiai užmigęs, nes jau nuo 1963 m. turėjo širdies negalavimų. Velionis buvo gimęs 1905 m. liepos 14 d. Menkinių km., Sintautų vlsč., Šakių apskr. Kurį laiką ėjo į Šakių „Žiburio" gimnaziją. Argentinon atvyko 1927 m. 1943 m. Aušros Vartų par. bažnyčioje sukūrė šeimą su Uršule Galgatavičiūte ir užaugino dukterį Mariją Carmen, ištekėjusią už Jono Norberto Cyžausko, ir sūnų Antaną. Kol sveikata leido, priklausė Šv. Cecilijos chorui ir buvo lietuvių kolonijos veikėjas. Palaidotas Avellanedos kapinėse. Liko sesuo Elena Mekšriūnienė, pusbrolio a.a. Kosto Mikelaičio šeima, pusseserės duktė Elena Būčytė Žagrakalienė, žmonos sesuo su šeima Juodžiai ir giminės Argentinoje bei Lietuvoje.

— **A. a. Marija Petkevičaitė Simanauskienė** po trijų savaičių ligos mirė liepos 6 d. Lanus mieste. Buvo gimusi 1904 m. Barčių km., Lazdijų vlsč., Trakų apskr. Lietuvoje sukūrė šeimą su Bernardu Simanausku ir 1927 m. atvyko į Argentiną. Marija 30 metų dirbo fabrike, o dabar buvo išėjusi į pensiją. Jos vyras a.a. Bernardas mirė 1952 m. Sūnų Joną Juozą išleido į aukštuosius mokslus ir jis šiuo metu yra žymus gydytojas, vedęs Ireną Josefą Veličkaitę, išauginęs du vaikus, jau sukūrusius šeimas. Palaidota Sarandi kapinėse. Nuliūdime liko sūnus dr. Jonas su šeima, sesuo Vladė Žabarauskienė ir kiti giminės.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.